

Llythyr o annerch

3

A T

Ieuengŷtyd Cymru,

I geisio'r ARGLWYDD tra gellir ei gael ef, yn awr ym mlodeu eu Dyddiau.

Lle yn fyr y dangosir,

YN GYNTAF,

Am fawr drueni y Bobl ieuaingc hynny sy'n cael eu gadael heb eu dal yn rhwyd yr EFENGYL yn y dyddiau diweddaŷ hyn.

YN AIL.

Breintiau'r Bobl ieuaingc y rhai y mae yr ARGLWYDD ein DUW ni yn eu galw atto, gan eu gosod yn ei winllan ym moreu-ddydd eu ieuengŷtyd.

Gan I O A N T O M A S:

Gweinidog yr EFENGYL,

Thomas (John)

PREG. xii. i.

Cofia yn awr dy Greadwdr yn nyddiau dy ieuengŷtyd, &c.

T R E F F E C C A:

Argraphwyd yn y Flwyddyn 1777.

(Pris 6d.)

I.

DOS o Lythyr bach yn ebrwydd,
Rhybuddia'r ieuengctyd o'r hynfydrwydd;
Galw arnynt bawb yn fuan,
I dd'od i maes o rwydau Satan.

II.

Dywed wrthynt fawr drueni,
Y rhai ddirmygant alwad IESU,
Y ieuengctyd cnawdol gwag ac ynfyd,
Na ddeuant atto i gael bywyd.

III.

Dywed hefyd wrth fodd calon,
Y rhai sy'n teithio tu a Sion,
Gan fyn'd 'mlaen trwy bob anhawstra,
Tu a'r bywyd am y cynta.

IV.

Dywed am eu rhagorfreintiau,
Y rhai sy'n awr ymlodeu eu dyddiau,
Yr anwyl ieuengctyd fydd yng Nghymru,
Yn carrio'r faner gyd a'r IESU.

V.

Os bydd i neb dy ddiystyru,
Nag ofna, dos ym mlaen er hynny;
Bydd ffyddlon yn dy gennadwri,
Er cael dy wawdio a'th oganu.

VI.

Bendith IESU ar dy siwrne,
Llwydded di ym mhob cornele,
I enill ieuengctyd rai yng Nghymru,
I dd'od dan iau yr ARGIWYDD IESU.

VII.

Os ceir clywed hyn o newydd,
I'th awdwr bydd yn fawr lawenydd;
Ac annogaeth iddo'n ddiball,
I 'sgrifennu *Llythyr* arall.

VIII.

Os bydd i neb gael bendith trwod,
Rho'ed i Dduw o'i galon fawr-glod:
Yr hwn â all fendithio moddion,
I droi'r gwaethaf o blant dynion.

Llythyr o Annerch

A T

Ieuengŷtyd Cymrù.

Anwyl Ieuengŷtyd,

R wyf yn eich annêrch mewn ychydig
Y eiriau, ac wedi cael fy ngymmiell er ys
amryw flynyddau i anfon Llythyr attoch
o gariad at eich eneidiau. Gan na allwn
ymattal yn hwy, yr wyf yn danfon i ymosyn am eich
helynt, chwi, rhag darfod i'r temtiwr hudo rai
o honoch, a bod ein llafur yn debyg i fyned yn ofer:
gallaf dd'weud mai gwir Ewyllys fy nghalon a'm
gweddi ar Dduw sydd trosoch er iechydwrïaeth, ac
mai o wir hiraeth am danoch yr wyf yn ysgrifennu
attoch, am eich gweled yn fwy lliosog yn ymosyn
am y ffordd tu a Sion, a'ch wynebau tuag yno: ac mi
debygwn y byddwn bodlon i dreulio ac ymdreulio, ie
dioddeu hyd angau drosoch, a bod hyn yn foddion
i'ch hyfforddi chwi ymhen y ffordd, a'ch dwyn ym-
lodau'ch dyddiau i gwmpo mewn cariad ar Oen a
laddwyd: a chosleidio IESU Iachawdwr pechadur-
iaid.

Bu gorfoledd yn fy Enaid ynghyd ag amryw er-
aill, wrth glywed bod arwyddion ar amryw o honoch

A 2

eich

eich bod wedi eich dal yn rhwyd yr efengyl; ond nid yw'r melus heb y chwerw, cawfom ein siomi gan rai o honoch, beth benna wnelo Duw etto arnoch, fe'n llanwyd a gofid calon wrth weled bod llawer ag oedd yn ymddangos fel rhai yn myned mewn hwyl tua'r nefoedd yn tynnu yn ol; rhai mae'n debyg i golledigaeth, ag oeddem gynt yn gobeithio fyddau ein coron a'n cyfur yn nydd CRIST; ond heb un arwydd hyd yma o'u dychweliad i rodio mwyach gyd a'r Iesu; ond fel llestri amharch yn cael eu cymhwyso i ddigofaint, wedi rhedeg yn dda, yn cael eu rhwyftro, yn debyg unwaith i rai yn dechreu yn yr ysfryd ond yn diweddu yn y cnawd. O ieuengctyd ieuengctyd, amryw o honoch ag a welwyd gynt yn wresog, ac yn llawen gan rai eich gweled, ond yn awr wedi ymadael a'ch cariad cyntaf; y Diafol a'i hudoliaeth, y byd a'i deganau, y cnawd a'i blese-
rau, caru cnawdol, priodasau anhymunol, ieuo yn anghymarus yn groes i Dduw a'i bôl (lle boddodd crefydd rhai dros byth) wedi mogi a gwisgo ymaith yr argyhoeddiadau, a diffodd y tymherau ag oedd-
ech gynt yn eu teimlo yn eich fferchiadau; yn awr yn oer a di-galon, fel rhai wedi colli'r dydd yn y frwydyr; a hyn wedi bod yn foddion i galedu y rhai oedd yn llygadrythu arnoch o bell mewn rhyw syndod, ac agoryd geneuau annuwiolion gelynion ac herlidwyr crefydd i gablu, gan feddwl nad oes dim mewn crefydd yn y bywyd o honi, ond rhyw ddychymig ffol, neu ben-wandod o ffitiau poethion mewn dynion ynfyd.

Ond disgwyl yr wyf a gobeithio y bydd adgyfod-
iad i rai o honoch etto fel y dywed ein HARGLWYDD am *Lazarus*, adgyfodir dy frawd drachefn, *Ioan xi. 23.* a rhai eraill, fe allai, na ymad y cleddyf a'ch tŷ chwi byth ar y ddaear hon, ac y cewch golled, colli eich coron yn eglwys DDUW, a llawer o'ch cyfur, llawer o'ch gwaith yn cael ei losgi, er hynny chwi yn gadwedig yn nydd yr ARGLWYDD, a hynny
megis

megis trwy dân. Llawer o blant bach sydd wedi bod yn ein dyddiau dan ryw gyffroaëdau, ac yn ymddangos fel rhai yn profi y rhodd nefol a nerthoedd y byd a ddaw, nes oedd syndod yn dechreu ymdaenu o amgylch, amryw yn rhyfeddu, ar wŷn (fel y mae'r hen ddihareb yn dywedyd) fel rhai yn myn'd i ddyf-gu 'r defaid bori. Y rhai sy'n caru ymddangosiad IESU yn ei deyrnas, or newydd yn dechreu crynnu rhwng ofn a gobaith, yn llawenhau gan feddwl am-bell dro, bod yr ARGLWYDD ynghylch gwneuthur pethau rhyfedd yn ein dyddiau; ond hyn hefyd mewn ymddangosiad wedi dislannu-mewn amryw fanneu fel gwllith boreuol; ond mac Duw a'i lwybrau yn y dyfnderoedd mawrion, pwy a wyr nad oedd hyn yn arwyddion o flaen MAB y DYN yn nisgleirdeb ei ddyfodiad, yn nhywalltiad o'i yspryd yn fwy helaeth, a llwyddiant mawr yr efengyl yn nhrqedigaeth pobl ieuainge, fel y wawr yn torri cyn i'r haul godi: ac fe allai fel y mae terfyn yr oes ddiweddaf yn nefau, y bydd i'r iechydwriaeth a orphenwyd ar ben *Calfaria* gan yr hwn fy gynt yn Faban bach ei hun mewn preseb gael ei hamlygu a chanu am dani yn fwy cyffredin gan rai ieuengach, pobl ieuainge, plant, ac hyd yn oed babanod ar y bronneu; i gyflawni 'r brophwydoliaeth hono, *O enau plant bychain, a rhai'n sugno, y perffeithiaist feliant Math. xxi. 16.* Babanod ar y bronneu yn sugno bron iechydwriaeth, er difetha doethineb y doethion yn eu golwg eu hunain, a dileu deall y rhai deallus i fwrw balchder i'r dommen, a gostegu'r gelyn ar ymddialydd, ac yn y diwedd codi yn dystion buan yn erbyn miloedd o rai synhwyrol (a gam enwir felly) y rhai ni oddefai balchder eu calonnau, eu dysg a'u doniau iddynt ymostwng i ddyfod at y Baban gynt mewn cadachau, sef Mab Duw, *fel y caent fywyd.*

Onid yr wyf yn bwriadu llefaru mor oleu ac y medraf at eich deall chwi anwyl blant bychain a phobl ieuainge am ddau beth.

Yn gyntaf, am berygl a thrueni y plant ar bobl ieuaingc hynny sy'n cael eu gadael yn y dyddiau diweddaf hyn, heb eu dal yn rhwyd yr efengyl.

Yn ail, breintiau y bobl ieuaingc y mae Duw yn ymweled a hwynt yn ei ras gan eu gosod yn ei winllan ym moreu-ddydd eu ieuengctyd uwchlaw eraill.

Yn awr o balnt a phobl ieuaingc, pa le y dechreuaf ymddiddan a chwi? Oh na fedrwn lefaru fel y byddai i chwi glywed, ac agoryd eich llygaid i weled y pethau a berthyn i'ch heddwch, yn awr, yn awr yneich dydd hwn, cyn byddo iddynt gael eu tragywyddol guddio oddi wrth eich llygaid! Oh na feddwn ar faethau a gyrrhaeddau eich calonau fel cleddyf llym dau-finiog, i'ch clwyfo chwi y rhai sy'n parhau hyd yma fel ynfydion yn caru ynfydrwydd, a ffyliaid yn casau gwybodaeth, neu yntef mewn modd mwy tyner eich denu trwy gariad i ffoi rhag y llid a fydd: ond mae eich llygredigaethau, a'ch nwydau cnawdol mor gryfion yn eich carrio fel llifeirient tu ag i wared, a'r Diafol mor gyfrwys feler a ddywedo pawb wrthych nid oes dim gan un moddion a lwydla i'ch attal a'ch dal ar y ffordd lydan sydd yn arwain tu a distryw, heb fendith o'r nef ar Yspryd yr Iesu i gyd weithio ac anadlu arnoch; am hynny nid oes gennyf ond codi ochenaid tu ar nesoedd, am fendith ar yr hatling hon ym mysg trysorau eraill ac wyf yn eu dafu i'ch mysg, gan hyderu na chaiff hyn o linellauddim syrthio yn ofer i'ch dwylo heb fod yn fendith i rai o honoch, ond y canniatta fy nhad nefol o'm ieuengctyd ateb a channiattau fy nymuniad yn hyn hefyd, sef bendithio'r *Llythyr* bychan hwn ac wyf o gariad i'ch anfarwol eneidiau yn ei anfon atoch, a thrwyddo fel moddion i ddal rhai o honoch ar y ffordd lydan sydd yn arwain tu a dnystr tragywyddol; ac er cadarnhau, cyfuro, ac adeiliadu eraill, y pererinion ieuaingc a gweiniaid sydd yn
wynebn

wynebu tu a Sion yn erbyn rhwystrau, a thrwy ganol llawer o elynion. Hyn yn unig wyf yn ddymuno arnoch, ei ddarllen trosto yn ystyriol un waith ac eilwaith megis *Llybwr cariad* gan ddisgwyl am gael clywed y llais distaw main trwy ryw ran o hono, ac os derbyn neb o honoch fendith trwyddo, rhoddwch y gogoniant i Dduw yn unig, gan weddio dros eich anheilwng wasanaethwr yr hwn sydd yn dymuno eich tragywyddol ddedwyddwch.

Oh blant a phobl ieuaingc, amser ieuengctyd yw eich amser auraid, sef blodeu eich dyddiau, ac y mae Duw yr hwn a'ch lluniodd yng nghroth eich mammau, ac a'ch cynhaliodd ar y bronau, yn galw am danoch, gan roddi gorchymyn neillduol i chwi wrth eich pennau eich hunain; *Cofia yn awr dy Greawdwr yn nyddiau dy ieuengctyd, cyn dysod y dyddiau blin a nesau o'r blynyddoedd yn y rhai y dywedi, Nid oes i mi ddim diddanwch ynddynt. Preg. xii. 1.* A pha rai bynnag o honoch O ieuengctyd a adewir ar ol i fyw a marw mewn anufudd-dod i'r gorchymyn hwn, heb glywed llais Mab Duw i'ch gwneuthur yn ewyllysgar yn nydd ei nerth, mae dyddiau blin y fath ni welodd eich llygaid, ac ni chlywodd eich clustiau, ac ni ddaeth i'ch calonau erioed feddwl pa fath ydynt, i ddyfod i'ch cyfarfod yn y profiad chiwerw o gyflawniad y geiriau dychrynlyd hynny, *Diar. i. 24, 25, 26, 27, 28.* Yn gymmaint ag i mi eich gwahodd ac i chwithau wrthod; i mi estyn fy llaw, a neb heb ystyried; ond diystyrasoch fy holl gyngor i, ac ni fynnech ddim o'm cerydd: Minnau hefyd a chwarddraf yn eich dialedd chwi; mi a wawdi-af pan syrthio arnoch yr hyn yr ydych yn ei ofni; pan ddél arnoch yr hyn yr ydych yn ei ofni megis distryw, ac y dél eich dialedd arnoch megis corwynt; a dysod arnoch wasgfa a chaledi: Yna y galwant arnaf, ond ni wrandawaf; yn foreu i'm ceisiant, ond ni'm cânt.

Yr hyn sy'n fy arwain at y peth cyntaf a addewais, sef dangos ychydig am sawr drueni a pherygl y rhai

rhai a adewir heb i Dduw ymweled a hwynt
wy ei ras, a'u dychwelyd atto ei hun yn nyddiau
ieuengŷtyd.

Yn gyntaf, oni alw Duw chwi a galwad effeithiol yn awr yn nyddiau eich ieuengŷtyd, mae yn anhebygol iawn i chwi byth gael eich dychwelyd. Dyma un arwydd o'ch mawr drueni chwi o blant phobl ieuaingc, y rhai nad yw Duw trwy ei Yferyd yn anadlu arnoch yng nghanol cymmaint o foddion a thaer wahoddiadau fel o'r gader i fynu, wedi eich geni mewn amser cymmell, *Cymmell hwynt i ddyfod i mewn, fel y llanwer fy nhô, Luc, xiv. 23.* a chael o honoch y fath chware-teg am eich eneidiau anfarwol, a dyfod i'r byd y ny dyddiau hyn, sef haf-ddydd yr efengyl; oni weithia Duw arnoch mewn modd effeithiol yn awr, yn awr, bellach neu byth yn nyddiau eich ieuengŷtyd, mae'n anhebygol iawn i chwi byth gael eich dychwelyd; ond cael eich gadael mewn tywyllwch yng nghanol goleuni a'ch caledu fel c'ai yng ngwrês yr *Haul*, i'ch addfedu *fel llestri digofaint wedi eu cymmbwysu i golledigaeth, Rhuf. ix. 22.* ac yn y diwedd syrthio dan dragywyddol bwys damnedigaeth, fel a chanwyll yn eich dwylaw.

Amser ieuengŷtyd yw amser neillduol Duw i weithio, a rhoi clywed ei lais fel gyd âg awel y dydd, y boreu y mae efe yn hoffi plant a phobl ieuaingc yn fwya' cyffredin, sy'n cael clywed ei lais yn nyddiau'r efengyl, yn enwedig y dyddiau hyn sef terfynau'r oesoedd.

Mae Duw yn gwneuthur yn fynych, fel y gwnaeth *Jacob* â meibion *Joseph*, yr hwn a estynodd ei law ac a'i gosododd ar ben *Ephraim* y ieuengaf, *Gen, xlviii. 14.* felly meddaf mae Duw yn y cyfranniad o'ir as, yn pennodi ar y ieuengaf, gan ddywedyd fel *Joseph* o'r holl rai eraill, *Dyguwch yma attaf fi Benjamin*, ac yn dyblu ei saig. *Gen. xliii. 34.*

Oh bobl ieuaingc, bobl ieuaingc! Mae Duw yn y-dydd-

y dyddiau hyn yn daer, ac mewn modd difrif yn galwar eich ôl; a gwae, gwae, gwae chwi os yn ôl y byddwch! Mae'n danfon ei weision i'r prifffyrdd ar caeau, ac i'ch chwareyddiaethau i ymofyn am danoch: trwy drugareddau, breintiau, rhagluniaethau, aml gennhadau, ac fe allai fod ei Ysrydrai prydiau wedi bod yn ymryson â chydwybodau rhai o honoch. O blant a phobl ieuaingc! Tu ag attoch chwi y mae ei les a'i ddymuniad, mae Mab Duw cyfaill pechaduriaid yn llefain ar eich hol; O gwrandewch ar ei les, rhag i'r *Oen* droi yn *Llew*, a dywedyd fel wrth y rhai gynt, *ni chaiff y rhai a wahoddwyd brofi o'm Supper Lwc*, xiv. 24. mi wn oddi ar brofiad er ys amryw o ffynyddau bod y *Diafol* gelyn Duw, tad y celwydd, twyllwr eneidiau, yn gweithio trwy eich llygredigaethau ag aml resymmau, ac hefyd trwy gam-gymmhwyso ysgrythurau yn ceisio mogi argyhoeddiadau ynoch, gan dd'weud ei bod yn ddigon cynnar i chwi ymofyn am grefydd, ond cymmeryd eich ffordd yn llawen gan ddilyn pleserau ieuengctyd yr oes; ond a ydych chwi yn rhy ieuaingc i farw a myn'd i'r farn? Onid oes beddau rhai a fuant feirw yn ieuengach na chwi, i'w gweled yn y mynwentydd? A ydych yn rhy ieuaingc i gael eich damnio (y rhai ydych dan ddamnedigaeth yn bresenol) os meirw fyddwch heb ymgymmodi â Duw yng NGHRIST? Ac onid oes miloedd heddyw wedi tragywyddol golli eu heneidiau yn uffern dan ddigofaint Duw, yn y tragywyddol boenau, fu gynt yn yr un byd a chwithau, yn addunedu ar ol iddynt gael dilyn ychydig o bleserau ieuengctyd, i droi a dychwelyd at yr *ARGLWYDD*, ond heb gael cwyllys, gallu, nag amser i wneuthur felly, ond eu torri i lawr yng nghanol eu rhwyf? A ydych chwi yn tybiaid y cymmer Duw ar eich dwylo roddi o honoch eich gwendid a'ch methiant iddo, (os amser a gewch rai o honoch i fod yn hen yn y byd) ac aberthu'r cloff

cloff a'r anafus iddo, wedi rhoddi eich hunain a'ch dyddiau goreu, eich grym, a'ch iechyd i Ddiafol? O na ryfygwch rhag na dderbyn Duw'r gweddill gennych.

Etto a'r bobl ieuaingc fel y dywedwyd or blaen y mae Duw yn fwy cyffredinol yn gweithio; a'r rhai'nny o honoch fydd wedi cael yfaint o fod i chwi rhieni duwiol, onid pan oeddynt ieuaingc y galwodd Duw ar ol y rhan fwyaf o honynt; edrychwch ar yr hen bobl y rhai ni chawfant y fath rhagorfreintiau pan oeddynt yr un oedran a chwi, etto, pa le y mae nemmawr o honynt ac arwydd bod Duw yn eu hargyhoeddi o'u trueni, ond yn hytrach wedi caledu yn eu hanwybodaeth, ac yn debyg i rai wedi eu rhoddi i fynau gan Dduw i feddyliau anghymmeradwy.

O bobl ieuaingc, y rhai a ddaethoch i'r byd ar ganol dydd, pan oedd haul yr efengyl yn ei gwrês, a'i goleu yn tywynnu trwy'r gwledydd: O pa faint mwy anhebygol (meddaf) i Dduw ymwelod a chwi wedi darhod amser eich ieuengctyd, (anaml y mae neb yn cyrrhaedd henaint y dyddiau hyn) ac fel ynfydion yn segura yn amser y cynhauf, yn gorfod d'weud mewn chwerwder ac mewn cyfyngder yspryd, wedi dechreu ei deimlo mewn amser ond i barhau yn dragywyddol: *y cynhauf a aeth beibio, darfu'r haf: ac nid ydym ni gadu edig. Jer. viii. 29.* O na thwyller chwi, ni watwarir Duw.

Onid amser ieuengctyd yw yr oedran mwya rhydd o'ch bywyd i ymroddi eich hunain i'r AR-OLWYDD IESU a'i lywodraeth, cyn dyfod gofalon fel y byddoch fel gwenith wedi gwreiddio, a chynffino â'r iau, ac a chroesau yr Oen a laddwyd, cyn dyfod gauaf o drallodion, trafferth, a gofalon, ynghyd a phrofedigaethau chwerwon i'ch cyfarfod i Cor. vii. 33, 44.

O bobl ieuaingc, pwy bynnag ni chymmero
gras.

gras Duw asael arnoch yn nyddiau eich ieuengŷtyd, pechodau eich ieuengŷtyd fydd yn debyg i fod fel faethau chwerwon yn eich cydwybodau: llawenydd ieuengŷtyd fydd yn debyg i fod fel tân poeth yn llosgi o euogrwydd ar eich cydwybodau yn y diwedd ar wely angeu.

O bobl ieuaingc, bobl ieuaingc! Duw yr hwn y mae pob gallu yn ei law, ac fydd yn trugarhau yn rhad wrth rai yn eu gwaed, a'ch gwaredo rhag tynnu gwasgfa ar eich eneidiau, ac annog Duw trwy bechodau eich ieuengŷtyd, i ysgrifennu yn y diwedd bethau chwerwon yn eich herbyn, a'ch gwnethur i feddiannu pechodau eich ieuengŷtyd, a'u bod fel pydrni yn eich hesgyrn. *Job. xiii. 26. Pen. xx. 11.*

Yn ail, chwi blant a phobl ieuaingc a adewir ar ol heb gael gras cadwedigol a'ch gwir ddychwelyd at yr ARGLWYDD IESU yn y dyddiau hyn, chwi fyddwch yn debyg i fod yn fwy diesgus na neb yn nydd y farn fawr gyffredinol fydd ar ddyfod.

Fe ddywedir, am y paganiaid gynt, megis y rhai fydd etto yn tî y rhan fwyaf o wyneb y ddaear, yn cael byw fel wrth oleu lleuad, ac yn rhodio yn y tywyllwch heb oleuni'r efengyl yn eu plith, dim ond goleuni natur, ar greadigaeth yngolwg eu llygaid y rhai wrth eu hyftyried yn y pethau a wnaed, a welir yn amlwg, *sef ei dragywyddol allu ef a'i Dduwdod*, wrth y pethau hyn byddant yn ddiesgus yn y farn *Rhyf. i. 20.* Oh pa faint mwy diesgus fyddwch chwi o bobl ieuaingc fydd wedi dyfod i'r byd, ac yn y rhan hynny o hono lle mae haul fawr yrefengyl yn tywynnu dros y gwledydd; O pa fodd gan euogrwydd fel mynyddau duon y gellwch chwi godi eich pen-naupan delo Mab Duw ar y cymmylau? Y rhai ydych yn awr yn parhau i boeri eich ynfydrwydd yn wyneb yr haul, ac yn caru eich melus chwant yn fwy nag yn caru Duw; darllenwch o drueiniaid eich nodau duon a rag-ddywedwyd am danynt or blaen

blaen gan was Duw ag apostol IESU GRIST 2 Tim. iii. 1, 3, 4, 5.

Dymma'r fath raddau o drueni y mae rhai dan yr efengyl yn cynnhyddu iddo fel nadroedd gwenwynllyd heb gael eu gwir gyfnewid, yn beichiogi ar falchder, yn esgor ar ffrwythau anghyfiawnder, ag yn syrthio yn y diwedd i dragwyddol ddamnedigaeth.

Y mae CRIST wedi llefaru y geiriau canlynol, wrth rhai ag oedd dan ragorfreintiau'r efengyl; *Oni bai fynsod a llafaru wrthynt ni buasai arnynt bechod, ond yr awr hon nid oes ganddynt esgus am eu pechod. Ioan xv. 22. ac yn adnod 24. Oni bai wneuthur o honof yn eu plith y gweithredoedd ni wnaeth neb arall, ni buasai arnynt bechod: ond yr awr hon, er maint y rhagorfreintiau, arwyddion, a rhyfeddodau a gawfant tu hwnt i eraill, hwy a welsant ac a'm casasant i a'm Tad hefyd.*

Onid yr un IESU sydd yn awr yn llefaru trwy ei gennhadon, sef gweinidogion y Testament newydd, yr hwn sydd wedi addo bod gyda hwynt hyd ddiwedd y byd; yr hwn sydd yn parhau i lefaru a galw ar eich ol chwi o bobl ieuangc fel o'r gader i fynu, ac yr awr hon yn fwy croyw nagerioed yn yr oes ddiweddaf; y rhai a ddaethoch i'r byd pan oedd y cymylau yn gwlawio bendithion yn gawodau, ac yn llifo mewn amryw fannau. O ieuengc'tyd, ieuengc'tyd di fywyd! Pa mor ddiesgus fyddwch chwi ty hwnt i bawb eraill ger bron brawdle CRIST, ac yn cael dannod i'ch wynebau (a chwithau yn crynu) eich bod wedi bod ynghanol afonydd gras ond fel barilau wedi corccio, na chae droppyn le i fyn'd i mewn i chwi: er bod y llif o'ch deutu.

Oni welsoch chwi arwyddion a rhyfeddodau yn eich dyddiau fwy nag erioed a welodd eich tadau, sef gweithredoedd nerthol Duw mewn amryw ystyriaethau; ie, hyd yn oed ar galonnau, ac yn torri allan i fywydau rhai o'ch cyfeillion a'ch cyd raddau

au, rhad ras yn eu lloffa o'ch plith ac yn eu galw i'r cerbyd ac yn eu darostwng, ynghanol eugelyniaeth; nes darfu i rai o honoch fel cyd-deithwyr *Saul* weled y goleuni a chlywed y llais, nes i ddychryn syrthio arnoch, a'ch canlyn tra parhaodd yr effaith, ond am na chlywsoch lais yr hwn a lefarodd, yn ol y troesoeh, ac ar ol yr ydych heb un arwydd bod eich wynebaw tu a *Sion*, nag yn gwir ymosyn am y ffordd tu ag yno; un peth yw bod yr **ARGLWYDD IESU** yn sefyll wrth y drws ac yn curo, a pheth arall yw cael clywed ei lais, ac agoryd iddo.

Mae aml argyhoeddiadau bygythion a deniadau wedi bod o ddeutu cydwybodau a serchiadau amryw o honoch, ond etto yn dewis myned gyda'r lliaws yn y corwynt o anwydau natur, tu ag uffern obru, gan rodio yn ffyrdd eich calon ac yngolwg eich llygaid, ond gwybyddwch y geitw Duw chwi i'r farn am byn oll.

Preg. xi. 9. A chyda phobl yr oes hon, y rhai mae Duw fel pe bai wedi bwriadu eu gwneud yn ddiesgus hyd yr eithaf; O! pa mor ddiesgus fyddwch chwithau yno ar law afwy'r Barnwr yn y dydd olaf, os ar ol y byddwch.

Yn drydedd, gyda bod yn ddiesgus, mawr fydd y cyfrif ag a fydd raid i chwi roddi yn y dydd hwnnw, chwi ieuengtyd yr oes hon yn neillduol, y rhai â geir yn fyr o ras cadwedigol, ynghyd a lluoedd o bechodau duon eraill yn erbyn goleuni. O! pa gynifer o bregethau, ac aml rybyddion ynghyd â mynych argyhoeddiadau ynghydwibodau amryw o honoch, y bydd raid i chwi ateb am danynt. O gynifer cennad â chennadwri â anfonodd Duw atoch yn feibion y daran, a meibion diddanwch, gan geisio eich gyrru, neu eich dennu at yr **ARGLWYDD IESU**; ac etto'r cwbl wedi methu hyd ymma. O! gynifer gwaith y mae Mab Duw wedi bod yn sefyll ac yn curo wrth eich drysau, y rhai ydych dan swm yr Efengyl. Pa sawl gweddi a weddiwyd drosoch? Pa faint o ddagreu a dywalltwyd

gerbron Duw, ar eich rhan mewn hiraeth am weled eich troedigaeth? A gaiff yr holl bethau hyn i gyd fod yn foddion i'ch gwneud yn fwy true-nus; a chwanegu eich cyfri, y rhai ydych hyd yma yn ymgaledu yn wyneb y cwbl?

Am hyn oll, a llawer mwy y bydd raid i chwi ateb am dannynt yn nydd mawr y farn, os heb ran yng NGHRIST croeshoeliedig y daw marwolaeth ar eich gwartha; awelon y nef a chwytho arnoch, yr hwn a ryddfannodd a lefodd a llef uchel uwch ben Bedd *Lazurus* a lefo trwy eich calonau chwi-thau; deffrowch, dihunwch, dewch allan O ieu-engŷtyd Cymru, nes bo i chwi glywed ei lais a byw.

Os amgen yn bedwaredd, Oh 'r lluoedd o dystion sydd yn codi i'ch herbyn ddydd mawr, y farn, i'ch condemnio gyda'r Barnwr.

Os oedd gwae yn cael ei chyhoeddi yn erbyn *Cerazin* a *Bethsaida* gan ein HARGLWYDD gynt, O pa fath wae sydd uwch ben llawer o ddynion yr oes hon! Pa gynifer o oesoedd o ddechreu'r byd hyd yma a godant yn y farn yn dystion cyflym i'ch condemnio chwi o bobl ieuaingc, ac na fynnwch ddyfod at IESU GRIST fel y caffoch fywyd! Pa gynnifer o genhadon ffyddlon dros DDUW sy'n awr wedi myned i drag'wyddoldeb; a fu'n taer lefain ar eich hol ynghyd a'r rhai sydd etto ymma yn parhau i'ch gwahodd, a'ch rhybuddio; hwy gyfarfyddant oll yn y farn ynghyd a'u rhybuddion eu gweddïau, a'u chwys a'u deigrau yn dystion yn eich herbyn, i'ch condemnio o flaen gorseddfainge barn os annych-weledig fyddwch; rhieni duwiol rhai o honoch eu efsampleu eu cynghorion, a'u gweddïau fyddant yn un a hwynt: yn tyftiolaethu yn uchel i'ch herbyn. Ni bydd gan eich rhieni sydd yn awr yn llawn tofturi, ddim trugaredd y pryd hynny tu ag attoch pan welant chwi ar law aswy'r Barnwr mawr, ond cyhoeddant Amen yn llawen gyda'r farn a roddo ef arnoch. *Ewch rai melldigedig i'r tân tragwyddol at ddiabol*

*ddiafol a'i angylion, yno bydd wylofain arhingian dan-
nedd; pan weloch Abraham Isaac a Jacob a'ch rhieni
duwiol ynghyd â thorf aneirif yn y gogoniant, a
chwithau wedi eich bwrw allan: yr hyn bethau.*

Yn bummed a fydd yn chwanegu eich trueni,
ac yn gwneud eich damnedigaeth yn ddyfn-
ach dros dragywyddoldeb, os *Capernaum* yr hon
a ddyrchafwyd hyd y nef, a ddyfnwyd i lawr hyd
yn uffern. O pa faint ddyfnach y cwmp rhai o
ddynion yr oes hon y rhai a ddyrchafwyd mor uchel?

Damnedigaeth y gyfraith a'r efengyl fel mynydd-
au o dân a brwmstan yn syrthio ar eich pennau, a
digofaint Duw yn dân ysol fel môr o frwmstan yn
eich llosgi dros byth-bythoedd: A'r cythreuliaid byth
yn dannod r Iachawdwr a gafodd ei wrthod: A
phechodau rif y gwlith fel haid o wiberod yn eich
cydwytodau yn eich poeni byth heb ddiwedd.

O ieuengc'tyd deffrowch, y mae amryw o be-
chodau neillduol ag y mae pobl ieuangc yn dueddol
iddynt, megis llawenydd a phleserau darfodedig a
chwantau cnawdol, trwy ba rai mae'r *Diafol* fel
mewn cader yn lwlan miloedd tu ag i wared i'r
trueni tragywyddol, yn amser haf-ddydd eu ieuengc-
tyd, pryd y gweddau i'chwi ddyfsgu gan y *Mor-
grigyn* barattoi eich lluniaeth yr haf erbyn y gauaf.

Mae gan *Ddiafol* abwyd a rhwyd at bob oedran,
pob math o gyflyrau, a thymherau, mae'r tân yma
o lawenydd cnawdol yn berwi yn eich calonau, fel
y mae'r gwaed yn berwi yn eich gwythienau, nes
ydych chi yn unig yn anghofio, ond yn diystyru
y cwbl a berthyn i iechydwniaeth eich eniediau, a'ch
tragywyddol heddwch. Ond o cofia ddyn ieuangc,
a'r *ARGLWYDD* a roddo i ti gredu hefyd, y peth
a ddywedodd un o'r doethaf a fu yn y byd erioed,
ac â oedd yn gwybod oddi ar brofiad a'm eich
holl lawenydd i gyd, *Llawenydd dyn ynfyd fydd fel
clindarddach drain tan grochon, Preg. vii. 6.* ffagl
yn diffodd mewn byr amser, ei gwres a'i goleu yn
darfod yn ebrwydd.

2. Balchder hefyd sydd yng nglun yng nghalon-nau plant a phobl ieuaingc yn dyfod i'r byd.

Dyma'r sail a ofododd Diafol i lawr yng nghalon dyn i adeiliadu arni, dyma wreiddyn pechod, dyma *Lucifer* pennaeth y cythreuliaid; dyma'r lle y mae'r Diafol yn ei rym, dyma'r anghenfil sy'n yn eistedd ar ei orsedd yng nghalon pob dyn wrth natur, ac fel gwr cryf-arfog yn cadw ei neuadd, hyd oni ddelo Mab Duw, gelyn balchder, yr hwn yn ei ymddangosiad, sy'n dattod gweithredoedd y Diafol, trwy rhyfela ag ef â chleddyf ei enau a'i fwrw allan a'i ddodrefn ar ei ol. Dyma'r pechod a drodd yr angylion i lawr o'r nefoedd, i fod yn gythreuliaid, a dynnodd ein rhieni cyntaf *Adda* ac *Efa*, a'u holl hiliogaeth i fod yn ysglyfaeth i Ddiawl yn yr un dydd. Dyma'r pechod a barodd i *Belsasser* gael ei ladd, *Dan. v. 30.* *Y noson honno y lladdwyd Belsasser brenhin y caldeaid, a Herod gael ei fwytta Aet. xii. 23.* *A chan bryfed yn ei ysu efe a drengodd, a Nebucadonafor i gael ei droi ar lun anifail i fwytta gwellt y ddaear Dan. iv. 32.* *A thi a yrrir oddi wrth ddynion, a'th drigfa fydd gyd â bwystfled y maes; a gwellt y'th berthant fel eidionnau; O pa sawl myrddiwn a laddodd balchder ym mhob oes?*

Balchder naturiol ym mhlith eraill o hadau uffern, wedi eieni o'r Diafol, sydd hedyn yn cynhyddu yn eich calonnau chwi o blant a phobl ieuaingc; balchio mewn gwisgoedd, brattiau gwael; ac er gwneud eich gorau i ymdrwlio eich hunain, mae lili y maes a'r adar bach yn harddach na chwi, y rhai y gwerthir pump o honynt am ddwy ffyrling *Luc. xii. 6. 27.* *Oni werthir pump o adar y to er dwy ffyrling, ac nid oes un o honynt mewn anghof ger bron Duw? Ystyriwch y lili, pa fodd y maent yn tyfu; nid ydynt yn llafurio, nag yn nyddu; ac yr wyf yn dywedyd i chwi, na wisgwyd Salomon yn ei holl ogoniant fel un o'r rhai hyn.* Balchio hefyd yn eich glendid, tegwch eich wynebau, dull eich personau

parai nis gwyddoch pa mor gynted y byddant wedi cyfnewid i anharddwch : i.e. yn pydru yn y bêddau, ac yn fwyd i bryfed, ac O pa le y bydd eich eneidiau y pryd hynny ?

O gariad yr wyf yn eich rhybuddio, nid ynfydu yr wyf ond geiriau sobrwydd yr wyf yn eu llefaru, ac O na bai awelon yspryd Duw yn chwythu-gyd â hwynt ar eich anfarwol eneidiau, i'ch dwyn chwithau i sobrwydd hefyd, i ystyried y pethau a berthyn i'ch tragywyddol heddwch, ac i weled eich ynfydrwydd.

Balchder yspryd hefyd, nid yn llai niweidiol, ond mwy o lawer trwy ba un y mae amryw o broffeswyr ieuainge mewn crefydd, yn syrthio i ddam-nedigaeth Diafol : wedi neidio i'r ffon uchaf yneu tybiau eu hunain, ac oddi yno yn torri eu gydd-fau o eisiau dechrau ar y ffon isaf. Ymchwyddo mewn doniau naturiol, am hynny y dywedodd yr apostol *na ddod ddwylo yn ebrwydd ar neb rhag iddynt ymchwyddo* i *Tim.* v. 22, a'r 3, Balchio oddi ar dymherau, gweithrediadau cyffredinol, ar ysprydoedd anianol, ac ymdwymo wrth dân rhai eraill, fel hyn (meddaf) y mae'r balchder yr hwn a dynnodd yr angylion o'r nefoedd, yn tynnu am-ryw o blant dynion wedi eu codi hyd y nefoedd, i.e. oddi ar fringe y nefoedd i ddyfnder trueni tragywyddol ; pan y mae Duw yn ei rad ras yn codi eraill o ddrws uffern, i ganol y gogoniant. Mae Duw yn *cashau'r beilchion ond yn rhoddi gras i'r gostyngedig Iago*, iv. 6. mae balchder yn rhagflaenu cwmp pa le bynifag y delo : os mewn teyrnas, gwlad, neu genhedl y bydd ar yr orsedd, mae cwmp gerllaw ; fel yr Iuddewon beilchion, anghrediniol, yn ercholli, trwy ei bwrw ymaith ; a'r cenhedloedd, rhai anhebygol yn ei chael ; fef yr efengyl yn ei gallu, a Duw yn syrthio ar eu gyddfau fel plant afradlon : hyn a wnaeth i'r apostol dorri allan mewn rhyfeddod gan dd'weud, *Rhuf.* xi. 33. *Oh ddyfnder*

golud dotibineb a gwybodaeth Duw! Mor anchwiliadwy yw ei farnau ef; A'i holl ffyrdd mor anolrheiniadwy ydynt!

Os i ganol un sect neu enw o grefyddwyr, y taff Diafol y belen dân hon o falchder, nes colli'r yspryd tlawd, rhyfeddu rhad ras, a'r iaith pā'm fi, a'r yspryd cyffredinol o gariad at bawb, tosturi neillduol wrth y rhai sydd yn myned ar gyfeiliorn, gan dd'weud sancteiddiach ydym ni na chwi.

Mae hyn yn arwydd bod gogoniant yr **ARGLWYDD**, ar ymadael fel gynt o'r Deml, a bod Duw er gogoniant i'w enw ar fyned i gyfodi rhyw rai eraill i fynnu o'r dommen, a ryw enw arall yn eu lle; rhai o'r dehau neu'r dwyrein i eistedd gyd â Mab y dyn yn ei deyrnas mewn anrhydedd, ag a'i derbynio mewn yspryd tlawd; a phlant y deyrnas yn cael ei bwrw ymaith.

O falchder etifedd uffern, y Dagon ysprydol hyd yn oed yn eglwys **Dduw**, er mai cwmp a gaiff ryw ddydd o flaen *Arch Duw*, a'i labyddio fel *Ac-han* yn ddibarch, dyma'r Fantell fabilonaid, y diosfryd beth.

Cangear yw yn bwytta ac yn ysu i fynu rym duwioldeb, ac yn blafio bywyd crefydd, pa le bennag y delo, ac yn cadw proffeswyr lawer rhag dwyn ffrwyth i **Dduw**. Mae balchder fel awel dro wedi dyfod yn fynych i chwythu ar rai ag oedd Duw wedi dechrau ei waith mewn modd cadwedigol ar eu heneidiau, ond am fod eu profiadau'n ysgafn, a'u hadnabyddiaeth yn fach o'honynt eu hunain, gan dybiaid eu hunain yn rhyw beth nawr pan nad oeddynt ond babanod bach yn dechrau cripiant; ac o herwydd ymchwyddo yn tynnu storom am eu pennau, sef cael cwmpadau gwradwyddus yn eu heneidiau, ac esgyrn clwyfus, briw, eu dal ar y tir a reibiwyd, a'i dwyn i gastell y cawranobaith, ac yno ar ddarfod am danynt: yn cael eu hachub, ond megis trwy dân.

Os

Os i eglwys, neu gymdeithias grefyddol y daw balchder, a Duw yn ei bresennoldeb nefol a sylweddol yn cilio ymaith o'r eglwys honno, hyd oni chydabyddont eu bai, a llabyddio'r *Achan* hwn, mae fe yn myned i'w le, grym duwioldeb yn cael ei cholli, a sylmrwydd yr efengyl yn cael ei ddiystyru; er y gallant fyned ymlaen mewn ffurf, ac ymddangosiad, ac mewn ffansi eu bod ar y iawn, ond yspryd Duw yn cael ei dristhau yr holl amfer.

O fy mrodyr, na thramgwyddwch wrthyf, a'm cyfrif fel gelyn am ddywedyd i chwi'r gwir; nid mewn rhagfarn i'ch condemnio ond mewn cariad i'ch rhybuddio yr wyf yn d'weud y pethau hyn, fel un o'ch brodyr gwael wrth deithio tu a'r byd tragywyddol, trwy ganol gelynion, ac yn erbyn uffern; yn chwennych bod yn ffyddlon dros ei feistr.

Ond nid fy mwriad yn bresennol yw myned ymlaen yn y ffordd yma, ond yn unig tasfu hynt ar y ffordd. Mae'n rhaid i mi droi attoch chwi blant a phobl ieuaingc, y rhai yn neillduol sydd yn fy ngolwg, ac at ba rai yr wyf yn ysgrifennu.

Pechod mawr arall sydd yn dueddol i chwi o blant a phobl ieuaingc ag sydd yn tyfu oddi ar falchdereich calonnau, *b. y.* yn drydedd, gwatwar henaint, yng nghyd a gwawdio crefydd, a'ichanlynwyr, fel y plant drygionus gynt yn gwawdio *Eliseus* gwr Duw, dim ond d'weud *dos i fynu moelyn*, am yr hyn y daeth barn Duw arnynt, *dwy Arth o'r goedwig a rytbrodd arnynt, ac a ddrylliodd o honynt ddau blentyn a deugain*, 2 *Bren. ii. 23, 24.* bydded hyn yn rhybudd i chwi o blant a phobl ieuaingc sy'n arfer d'weud geiriau cellwerus ar ol crefyddwyr; yr un yw Duw yn awr ag oedd ef y pryd hynny, ac os dihengwch rhag barn Duw ar y ddaear, mae barn dragwyddol yn ol, pa un nis dihengwch rhagddi, os meirw fyddwch yn euog o'r cyfryw bech-

bechodau, heb ran a hawl yn IESU GRIST. Ac O rhieni anhappus, y rhai ydych wedi bod yn foddion i genhedlu y fath blant, a'u dwyn i fynu fel cŵn i Ddiawl, ac yn lle eu ceryddu, trwy eich ymddygiadau yn annogaeth iaddynt, gan chwerthin am eu pennau; pa fodd y dihengwch chwi rhag cyfiawn farn Duw? A chwerthwch chwi pan y gweloch hwynt a chwithau gyd â hwy, a chlywed eu hoer-leisiau yn eich rhegu fil o weithiau, a hyn yn dryllio eich cyrph, a'ch eneidiau, yn waeth na myrdd o wiberod.

O deffrowch rhieni diofal! cymmerwch rybudd rhag parattoi, a chasglu tanwydd i'ch llosgi dros dragwyddoldeb!

Mae Job dduwiol hefyd yn achwyn ar bobl ieuaingc yn ei ddyddiau ef, eu bod yn codi yn ei erbyn Job. xxx. 1. *Onid yn awr, y rhai sydd ieuangach na mi fy yn fy ngu atwar, y rhai y diystyrastwn eu tadau, i'w gosod gyd â chwn fy nefaid, ac yn adnod y 12. Y rhai ieuatngc sy'n codi ar fy llaw ddeheu, y maent yn gwthio fy nbraed; ac yn sarnu i'm herbyn ffyrdd eu dinystr, ie er eu dinystr, canys dyma'r ffordd lydan sydd yn arwain tu a dinystr, ac i dynnu Duw'r dial am eich pennau, a phwy a'ch gwared allan o'i law ef? Mae ei bobl yn anwyl ie y gwanaf o honynt, fel canwyll ei lygad yn ei olwg. A gyffyrddo a chwi sydd yn cyffwrdd a chanwyll ei lygad ef. Zec. ii. 8. Pan ymgasglodd y Sodomiaid o fach i fawr at ddrws Lot, a gwasgu yn drwm arno, buan y tarawyd hwynt a dallineb, ac y glawiodd Duw dân a brwmstan arnynt i'w llosgi a'u dinasodd hefyd.*

Mae Duw yn cyfrif erlid ei bobl fel ei erlid ef ei hun, *Pa ham yr wyt yn fy erlid i ebe IESU wrth y liangc Saul pan oedd efe yn erlid ei ddisgyblion, Act. ix. 4.*

Yn bedwaredd, mae rhai plant a phobl ieuaingc hefyd yn dueddol i'r hyn sy'n gythreulig ac uffer-nol,

nol, sef hynny yw anufuddhau, diystyru, ac amharchu eu rhieni naturiol; ac nid rhyfedd bod hyn fel barn yn y byd hwn yn disgyn ar y rhieni hynny ac sy'n yn dwyn ei plant i fynu mewn modd paganaidd, gan arbed y wialen.

Y gosp tan y gyfraith gynt oedd rhoddi i farwolaeth yr hwn a amharchau, neu a felldithiau dad neu sam *Lef. xx. 9. Diar. xx. 20.*

Gorchymyn neillduol sydd yn cael ei roddi gan Dduw i blant i ufuddhau i'w rhieni; ac addewid yng nglyn wrtho, *Anrhydedda dy dad a'th fam, &c. Exod. xx. 12. Deut. v. 16.* ac yn *Diar. xxx. 17.* y dywedir *Llygad yr hwn a watwaro ei dad, ac a ddiystyru ufuddhau ei fam, a dynn cigfrain y dyffryn, a'r cywion cryrod a'i bwyty.*

Rhai plant oychydig iychydig sy'n cynhyddu i raddau mawr o ddrygioni, trwy ddechrau diystyru eu rhieni, dibrifio eu cynghorion, ac anufuddhau i'w gorchymmynion, ymgynndeiriogi yn erbyn eu ceryddon, nes tyfu o'r diwedd i'r fath radd uffernol o annuwioldeb, a dymuno drwg iddynt a'u mell-dithio, (y rhai a fuant offerynnau i'w cenhedlu ac a gymmerasant gymaint o boen a gofal am danynt) nes dwyn eu hunain i ddiwedd truenus, yn fynych yn y byd hwn, ac i'r tywyllwch eithaf mewn byd arall. Amryw a gyfaddefasant ar y crog-brén, mae hyn oedd yr achos blaennorol, sef mai trwy anufuddhau a diystyru eu rhieni, a'u cynghorion; oedd dechreuad eu ffordd i'r farwolaeth gwilyddus hon; ac o'r tu arall, rhai a dystiolaethodd oni buasai esgeulusdra eu rhieni i'w ceryddu mewn amser, na buasent yn debygol i ddysod i'r fath ddiwedd gwradwyddus a'r fath farwolaeth an-amferol. Arwydd drwg iawn hefyd ar rai proffeswyr ieuainge mewn crefydd yn eu zel gyntaf, eu bod yn diystyru, ac yn edrych mewn modd dirmygus ar hen broffeswyr mewn crefydd; y rhai a aethant trwy, ac a gynhaliwyd dan swy o' stormydd, ac a ddioddefasant
nolsiwyd
fwy

fwy o bwys y dydd a'r gwrës, nag a wyddoch
chwi bobl iueainge sy'n dechrau myned allan.

Cofiwch bod rhai a fŵn heb sylwedd, pa rai
sydd flaenaf yn y pechod hwn fynychaf, brychau yd-
ynt yng nghariad-wleddoedd y saint, y rhai sydd
yn tŷu yn ebrwydd fel yr hâd ar y graig, ac i'r un
diwedd: *canyr pob planhigin nis planodd y Tad ne-
fol a ddiwreiddir.*

Cam y rhagrithiwr, a felldithiwyd am ei gam-
ymddygiad ar ei dad, *Gen. ix. 25. Ac efe a ddywe-
dodd, ief Noah, melldigedig y fyddo Canaan, gwas
gweision ei frodyr fydd. Corah Dathan ac Abiram,
a'u canlynwyr a lyngewyd yn fyw i uffern am godi
yn erbyn Moses gwas Duw, Num. xvi. 31, 32,
33. A bu wrth orphen o bono lefaru yr holl eiriau hyn,
bolhti o'r ddaear oedd danynt hwy, agerodd y ddaear
hefyd ei safn, a llyngcodd hwynt, a'u tai hefyd, a'r holl
ddynion oedd gan Corah. a'i holl gyfoeth: a hwynt a'r
rhai oll a'r a oedd gyd â hwynt, a ddisgynnasant yn
fyw i uffern: a'r ddaear a gauodd arnynt: a difetbwyd
hwynt o blith y gymulleidfa.*

Peth truenus yw meddwl bod rhai o honoch
chwi blant a phobl iueainge, sydd yn proffesu, yn
barod i ddirmygu hyd yn oed y rhai ydych wedi
arddel yn dadau ysprydol i chwi yn yr efengyl,
yr hyn sydd nid yn unig yn anysprydol, ond ana-
turiol hefyd, ac yn ddiammau yn nôd o ragrithiwr
mewn crefydd ar rai; ac eraill ag y mae'r gwir
waith wedi cael ei ddechrau yn eu heneidiau,
mae'n arwydd o falchder ysprydol, a'u gwrthgili-
ad oddi wrth Duw. Fe allai eich bod un waith
yn barod i wneud duwiau o honynt, a phe bu-
asau bosibl tynnu eich llygaid fel y Corinthiaid, a'u
rhoddi iddynt, ond yn awr yn barod i edrych yn
yn fach a diystyrllyd arnynt, a'u llabyddio a'ch
geiriau, a phe gallech dynnu eu llygaid, a chrafu
eu hol—; na thybiwch chwi blant (er mai etifedd-
ion ydych) y dihangwch rhag cael eich cospi â
gwialen

gwialen, os nid â ffon gan eich Tad nefol; am eraill mae barn gyffredinol i'w galw i gyfrif, a thragwyddoldeb i'w cospi.

Ymogelwch chwithau yr hen rai or tu arall, rhag i neb o honoch mewn yspryd phariseaidd ddiystyru y rhai ieuaingc, a gweiniaid, a bod yn rhŷ debyg i'r creaduriaid hynny fydd am ladd eu rhai bach mor gynted ac y deuant allan o'r plisc, ond yn hytrach fel y *Pelican* y b'och, yr hon sy yn magu ei chywion a'i gwaed, rhag dyfod rhai o honoch dan y wae honno yn *Math. xviii. 6. A phwy bynnag a rwystro un o'r rhai bychain hyn a gredant ynos fi, da fyddai iddo pe crogid maen mŷn am ei wddf, a'i foddi yn eigion y môr.*

Cofiwch eich bod gynt yn fabanod eich hunain, a dymunol fyddau pe bai yr yspryd tlawd, newynog, diwyd, gostyngedig, hunan-ymwadol, gwresog ag oedd yn eich meddiannu y pryd hynny yn awr ynoch chwi, y rhai ydych wedi ei golli, a chysgu fel y pererin ar lann y ffynnon yn ochor bryn anhawster, a cholli eich plyg-lyfr, a thra b'och chwi yn cysgu, amryw mae'n bosibl yn myned heibio i chwi, ac o'ch blaen mewn profiad sylweddol, er cyflawni geiriau ein *HARGLWYDD Math. xix. 30. pen. xx. 16. Felly y rhai olaf a fyddant yn flaenaf, a'r rhai blaenaf yn olaf: canys llawer sy wedi eu-galw, ac ychydig wedi eu dewis.*

Mae tyrfa'n dyfod ar eich hol, awelon y nef so'n chwythu arnoch o'r newydd, ac fel plant bychain yn eich henaint, yn *chwennych didwyll laeth y gair, fel y cynhyddoch trwyddo*; ymlaen a chwi, ymlaen fel rhedegwyr am y gamp uchel, am goron anllygredig, heb droi eich wynebau'n ol fel gwraig *Lot*, ond gan anghosio'r pethau or tu cefn, a chyrehu at y pethau or tu blaen, gan fod yn dirion ac yn fraidd yn eich henaint; tynniadau dwyfol so'n eich tyngu, fel y rhedoch hyd ddiwedd y daith, i'r rhedeg fel y rhedoch afael or diwedd yn fywyd tragywyddol.

Chwithau

Chwithau dadau naturiol, ac ysprydol hefyd, na yrrwch eich plant i ddigio, ond maethwch hwynt yn addysg a athrawiaeth neu rybydd yr ARGLWYDD. Eph. vi. 4. Na chyffrowch eich plant, fel na ddigalonont. Col. iii. 21. Mae eich tad neiol yn dyner iawn o'i blant bach, ac yn myned heibio i amryw feiau ynthynt heb eu ceryddu; a phan mae eise yn eu ceryddu, mae eise'n ceryddu yn dirion mewn ymffgaroedd cariad; Fel bugail y portha eise ei braidd; a'i fraich y casgl ei ŵyn ac a'u dŵz yn ei fynwes, Esay, xl. 11. Nid yw yn diystyru dydd y pethau bychain. Zec. iv. 10. Corfen yfig, mewn gwirionedd ni's tyrr, a llin yn mygu ni's diffydd. Math. xii. 20. Mae'n HARGLWYDD ni yn cusanu yn ei gariad, ac yn cosleiddio ei blant bychain, pan y mae eraill yn cael eu ceryddu a ffonnodiau. A anghosia gworaig ei phlentyn sugno? Fe allai bod rhai felly yn waeth na'r creaduriaid di reswm ymlith truenus blant Adda, ond myfi nid anghosiaf di medd yr ARGLWYDD: ie pe bai cariad, a thynherwch, a gosal, holl samau plant trwy'r byd, ymhob oes, y rhai oedd ac sydd yn caru eu babanod fwyaf anwyl wedi ei grynhoi ynghyd, ni byddau ddim ond fel defnyn, o'r môr; i'w gymharu i'r cariad a'r tynherwch sy gan Dduw tu ag at ylleiaf, ar gwaelaf o'i fabanod ef; gwir yw nad ydyw babanod yn gynnefin a'r gair cyfiawnder, am mai babanod ydynt, am hynny hwy gânt y fron yn llawn llaeth a'i wasgu iddynt, oblegid eu bod yn wan, a'u hanadl yn fyr i sugno. Mae Pedr wedi tyftiolaethu ei fod yn caru IESU GRIST, yn cael gorchymyn neillduol gan ei ARGLWYDD, na esgeulufa'r babanod, Portha fy ŵyn Ioan, xxi. 15. a Ioan y disgybl anwyl yn ysgrifennu at y babanod yn flaenfa rhai, Yr wyf yn ysgrifennu atoch chwi blant bychain; oblegid madd-euwyd i chwi eich pechodau er mwyn ei enw ef. Er nas gwyddoch hynny, sef bod y fath fraint yn perthyn i chwi; y golwg ar eich anheilyngdod,

a'r

a'r teimlad o'ch gwaeledd sy'n peri i chwi fynych ofni, a'ch anwybodaeth yn y cyfammmod gras, a ffordd Duw yn ei ras yn ymweled, ac yn cyfrannu pethau mawrion i drueiniaid gwael, trwy ac er mwyn yr hwn a fu'n Faban bach gynt mewn preswyl; ac a fu farw ar y groes ar ben bryn *Calvaria* i bwrcastu bendithion a breintiau rif y gwlith i chwi y rhai ynoch eich hunain nid ydych yn haeddu ond eitha digofaint a thragywyddol ddamnedigaeth.

Gwendid eich ffydd ac o herwydd eich bod fel wyn bach ymhlith bleiddiaid sy'n peri i chwi ddi-galonni; bleiddiaid oddi fewn, a bleiddiaid oddi faes yn chwrnu arnoch, ond mae eich llinynau wedi syrthio mewn lleoedd hyfryd, mae i chwi etifeddi-aeth deg; maddeuwyd i chwi eich pechodau er mwyn ei enw ef, yr hwn sy'n awr, (sef IESU) yn teyrnasu ynghanol yr orseddfaingc, yn eiriol trof-och, ac yn edrych arnoch fel ffrwyth ei ddioddef-aint a llafur ei enaid.

A phan ddeloch i weled hyn, se wna i chwi ei ddyrchafu, a'ch heneidiau ei ryseddu, ac o'r llwch i neidio, caru, a chanu iddo ganiadau newydd nes bo uffern yn crynu, Diafol yn rhuo, a dynion deddfol mewn yspriyd phariseaidd yn cefigennu, ac yn cyhoeddi i'ch herbyn, gan edrych arnoch fel ynfydion; ac yn barodi dd'weud wrth eich blaenor-iaid fel eu brodyr gynt wrth y pen-bugail, *athro cerydda dy ddisgyblion Luc. xix. 39. Ond pe tawai y rhai hyn se lesai 'r terrig yn y fan Luc. xix. 40.* Fe fyn ein HARGLWYDD ni rai plant, a rhai'n sugno, ie pan byddant yn sugno bronneudiddanwch i ganu Hosanna iddo, nes cael ei brynedigion adref oll: ac yno cânt ganu 'n berffaith Haleluia iddo heb neb i'w lluddias

Ond mae amryw gyfeiliornadau ag y mae plant a phobl ieuaingc yn dueddol iddynt, ie proffes-wyr ieuaingc mewn crefydd oddi eithr cael eu rhagflaenu trwy gael eu hegwyddori a'u goleuo yn

u deall, ac yn neillduol cael eu dysgu mewn modd profiadol eu goleuo a'u harwain gan yspryd Duw.

Ond yr ail beth a addewais er annogaeth i bobl ieuaingc, sef d'weud wrthych ychydig am freintiau y plant a'r bobl ieuaingc hynny a welo yr ARGWLWYDD fod yn dda i'w galw a'u dychwelyd atto ei hun yn nyddiau eu ieuengelyd, yn rhagor ar eraill.

1. Maent yn anwyl gan Dduw, ac yn cael eu llanw a graddau mawr o gariad. Ac yn ail mae Duw yn cymmeryd sylw neillduol o honynt, ac yn gwneuthur cofiadwriaeth anrhydeddus am danynt yn ei air.

O mor dda a hoff gan blant Duw, ond pa faint mwy gan Dduw ei hunan weled plant a phobl ieuaingc yn dechreu ymosyn am y ffordd tu a Sion, a'u wynebaw tu ag yno? Mae'r Tad nefol yn basod i syrthio ar eu gyddfau a'u cusanu yn ei gariad, fel y mab afradlon gynt, ac yn llawenhau wrth eu gweled yn dechreu toddi a llefain dan dyner ddeniadau ei gariad, yn ymbyngcio ynghyd am gariad IESU GRIST tu ag at bechaduriaid ac yn dechreu teimlo eu calonau yn twymo tu ag atto.

Mae Duw yn cymmeryd sylw hyd yn oed ar foefoldeb a phrydferthwch allanol mewn pobl ieuaingc: se ddywedir am y gwr ieuaingc yn yr efengyl, *Yr IESU a'i hoffodd ef pan y daeth atto, gan ofyn beth a wnaf fel yr etifeddwyf fywyd tragywyddol.*

O pa gynnifer sydd yn ein dyddiau yn y gwrthwyneb, fel pe baent yn myned at Ddiabol a'u cyfeillion gwageddol gan ofyn, pa beth drwg a wnawn yn rhagor fel y tynnom arnom fwy o bwys tragywyddol ddamnedigaeth, a soddi'n ddyfnach i uffern?

Mae hanes yngair Duw am rai o bob galwad yn ofni'r ARGWLWYDD o'u ieuengelyd, ac nid yn unig eu daioni-ond ei hoedran wedi ei ofod i lawr.

Dafydd yn llangc gwridgoch yn myned i gwrdd a *Gaiab* trwy ffydd yn enw Duw byddinoedd

Israel,

Israel, ac yn torri ei ben. Mae Duw yn tyftiolaethu ei hoffder ynitho, a'i fod wrth fodd ei galon.

Salomon Brenhin ieuangc ar *Israel*, a *Jeshiah* yn wyth mlwydd oed yn dechreu tarro o ochr Duw eu dadau yn erbyn ei elynion. *Obediah* tywysog *Abab* yn y llŷs, o'i ieuengctyd yn ofni'r ARG-
GLWYDD, i *Bren.* xviii. 12. *Daniel* y prophwyd wrth yr hwn y dywedir rhagor nag un waith ei fod yn anwyl gan Dduw. *Dan.* ix. 23. pen. x. 11. 19.

Samuel yn llange bychan wedi alw gan Dduw, ac yn sefyll o'i flaen i'w wasanaethu mewn Ephod iain. *Samson* *Jeremiah*, &c. *Jer.* i. 6.

Ioan yr apostol y disgybl anwyl y ieuangaf o'r disgyblion, fel y mae *Jerom* ac amryw yn hauru, am hynny yn cael ei alw y disgybl yr oedd yr Iesu yn ei garu, ac yn cael pwyso ar ei fynwes *Ioan* xiii. 23. *Timothi* *Pregethwr* ieuangc, ac er yn fachgen yn gwybod yr ysgrythur lan, y rhai'n i gyd wedi eu gosod i lawr er siampl ac annogaeth i blant a phobl ieuangc i gosio eu Creawdr yn nyddiau eu ieuengctyd; ar frain anchwiliadwy o gael eu gwneud yn ewyllysgar i ymostwng dan ei faner, ac i roddi eu hunain i fod yn eiddo Duw eu tadau ac at ei wasanaeth ymlodau eu dyddiau; ac er dangos hefyd bod Duw yn cyfrannu ei ras ac yn anrhydeddu rhai ieuangc yn synych ac yn myned heibio i rai mewn oedran: *Abel* y ieuangaf yn gyfiawn, *Cain* yn ddrygionus, *Jacob* y ieuangaf yn cael ei garu, ac *Esau* yn cael ei gasâu, ac er iddo wylo ni chafodd ef le i edifeirwch, ie er iddo trwy ddagreu ei thaer geisio hi, *Dafydd* y ieuangaf o feibion *Jesse*, etto uwchlaw rheswm dynol ac yn groes i feddyliau dynion y mwyaf dewisol gan Dduw.

Yr oedd yn achos o lawenydd gan *Ioan* i weled plant yn rhodio yn y gwirionedd, un achos mae mor ddymunol a hoff i weled plant a phobl ieu-

maingc yn wynebu tu a'r nefoedd, am fod eu profedig-
aethau 'n fwy a'u ferchiadau 'n gryfach i'w carrio
ymaith fel gyda'r gwynt a'r llanwl i wared tu a thru-
eni, a rhai mae Duw yn eu dal ynghanol y cen-
llif gwyllt ac yn eu hattal ar y ffordd gan ddweud,
hyd yma yr ewch, a dim pellach; mae yn cael ei
ogoneddu yn ei ras a'i oruwchafiaeth arnoch.

O blant a phobl ieuaingc, mae'r Diafol yn chwa-
reu am danoch ag eithaf ei scila'i allu, gan chwy-
thu a'i feginau eich cnawd a'r ddn, a'ch cadw yn
ei fagl a chwithau wrth natur yn uno ag ef,
ac yn foddlon i fod yn ysglyfaeth iddo. A Duw o'r tu
arall yr hwn sy'n cynnal eich anadl yn eich ffrocn-
au, yr hwn sydd a gallu i ddiftrywio enaid a
chorph yn uffern, sydd yr awr hon yn uchel lefain
ar eich hol. *Pa hyd chwi ynfydion y cerwch ynfyd-
rwydd; dychwelwch wrth fy ngherydd yr hwn sydd
wedi ymddyrchafu i doffurio, sy'n ceisio lle i drugarhau
wrthych, ac i ymbyfrydu ynoch, ac i gael lle i dd'ro-
ciat am danoch. Cosia garedigrwydd dy ieuengetyd
a serch dy ddiweddi. Jer. ii. 2. A chyd'r tynerwch
mwyaf i'ch cymmeryd erbyn eich breichiau a'ch dysgu i
gardedd. Hof. xii. 3.*

O blant bach! Pa fath fraint a gwynfyd yw
hyn, cael bod yn anwyl gan Dduw, cael Duw yn
Dad; a phan bo tad a mam yn eich gwrthod neu
yn cael eu cymmeryd gan angeu oddi wrthych, yr
ARGLWYDD a'ch derbyn. *Psal. xxvii. 10. Os
rhoddwch eich hunain iddo yn eich ieuengetyd,
o herwydd yntho ef y caiff yr amddifad drugaredd
Hof. xiv. 3.*

2. Bod yn fwy tebyg i IESU GRIST; efe a ddaeth
i fod yn faban bach, a'i eni mewn 'stabal a'i ddodi
yn y preseb, fel y bae croeso, ac y gallai plant bach
ddyfod atto, a bod yn hŷ arno, ac yn gariadus ac
ef yn faban fel hwythau, ac y mae rhai yn cael eu
galw gan Dduw yn *Nazareaid* o groth eu
mamau, yn fabanod i ymgyfeillachu ag ef.

Mae

Mae plant bach yn dda ganddynt gyfeillach eu gilydd. O blant bach deuwch i *Bethlehem* i weled y Baban Iesu newydd eni yn blentyn fel chwithau, er ei fod yn Dduw mawr, a'r holl nesoedd yn ymgrymmu iddo; etto er eich mwyn chwi ac o gariad arnoch, wedi dyfod i fod yn wan ac yn dlawd i ddioddef a marw drofoch, i'ch prynnu oddi wrth eich ofer ymarweddiad, ac fel y bae i chwi blant y rhai wrth naturiaeth ydych blant digofaint i fod yn blant Duw, gyd ag unig anedig fab Duw, i'e yn etifeddion i Dduw ac yn gyd etifeddion a Iesu GRIST. Mae ef yn haeddu cael ei garu gennych gan mil o weithiau yn fwy nag y carodd neb o honoch eich tadau a'ch mammau, am iddo wneuthur mwv drofoch i raddau anchwiliadwy, os ydych yn chwennych cael rhan ynddo a bod yn frodyr ac yn debyg iddo. O deuwch atto yn awr yn nyddiau eich ieuengctyd, Rhowch eich hunain iddo, Canlynwch ei ol, gwelwch ef yn ddeuddeng mlwydd oed yn y Deml ynghanol y doctoriaid yn gofyn cwestyniau iddynt, nes rhyfeddu o pawb wrth glywed ei atebion a'i sawr ddoethineb! A oes dim hiraeth ar neb o honoch am rodio yn fwy tebyg i'r modd y rhodiodd yntau? Ac fel yr ydych yn cynhyddu mewn oedran y cynhyddoch hefyd mewn ffafr gyda Duw a dynion, yn enwedig dynion duwiol; am eraill dyma'r ffordd i chwi dynnu llawer ohonynt ynghyd ag uffern am eich pennau; ond braint fawr arall yn perthyn i chwi fydd hyn; Gwyn eich byddpan y'ch gwaradwyddant, ac y'ch erlidiant, ac y dywedant bob drygair yn eich herbyn, er fy mwyn i, a hwy yn gelwyddog. Byddwch lawen a byfryd: canys mawr fydd eich guobr yn y nesoedd.

Y pryd cyntaf y gwlawio Duw fendith ar neb o honoch, a thueddu eich eneidiau ar ei ol mewn gwirionedd; mae'n rhaid i chwi ymadael a thy eich tad fel *Abraham* a *Jacob* a myned ar bererindod

ysprydol, gan adel cyfeillion brodyr naturiol :
 ac ond odid eich rhieni naturiol os annuwiol fydd-
 ant; a godant i'ch herbyn, i'ch herlid a cheisio eich
 digalonni, gan edrych arnoch fel ynfydion—ac yn
 rhyw fodd neu gilydd fe gais y Diafol yr hen
 ddraig dichellgar trwy ei ymosodiadau ei hun arnoch
 a thrwy offerynnau eich lladd yn y plisf neu'r ef-
 gorfa, neu o'r hyn lleiaf wedi dyfod o honoch
 trwyddi fel y Brenhin IESU newydd eni, mae *Her-
 od* mab a gwas ffyddlon i Ddiawl yn codi i fynu
 mewn llid, a thrwy ddichell yn ceisio eu ddifetha;
 felly brodyr IESU yn enwedig y rhai mwya anwyl
 a thebyg iddo, trwy deg a garw : ond fel y dihangodd
 ef, er lladd holl blant Bethlehem; felly y dihang-
 ant hwythau am fod Duw yn chwareu yn ei rag-
 lyniaethau o'u hochr.

Nid yw y goron heb y groes,
 Na'r melus heb ryw chwerw-loes :
 Pwy bynna'n dduwiol fo is nen,
 Fe dynn elynion am ei ben.

Ond gwell yw dioddef gyda'r Oen;
 Na goddef byth drag'wyddol boen :
 Am ddewis byw mewn pechod trist;
 A gwrthod derbyn IESU GRIST.

Cyfrifodd Moses yn fwy braint,
 Gael dioddef adfyd gyda'r saint;
 Na bod mewn pechod yma'n byw,
 Ymhlith y rhai nid ofnent Dduw.

Am hynny ieuengtyd fawr a mân,
 O *Sodom* aethlyd dewch ymlaen;
 Na chaed y cythraul, byd, na chnawd,
 Eich rhwyfstro i ddyfod at eich brawd.

Ymlaen, ymlaen i'r creigydd byw,
 I'r *Soar* fru lle 'mae eich Duw :

I ganu Haleluia i'r Oen,
A'ch cadwodd rhag tragywyddol boen.

Yn awr ymlodeu ei'ch dyddiau rhowch
Eich hun i'r ARGLWYDD, nag aro'wch;
O cym'rwch afael yn eich Tâd;
A roddes trofoch chwi ei waed.

Os plant a ddaw i garu'r Oen
Fu ar Galfaria, 'n dioddef poen,
Babanod bach os hoffant ef
Gânt wŷ y byd, ond gwên y Nef.

Cewch nerth yn ol y dydd, pa fwyaf y caffoch eich
gwrthwynebu, mwyaf cewch eich diddannu; *Pan
fyddo tad a mam yn eich gwrthod yr ARGLWYDD a'ch
derbyn.* Pan bo eich hên gyfeillion gwageddol yn
troi eu cefnau arnoch mewn llîd, gan eich di-
fenwi a'ch cyfrif fel ffyliaid, chwi gewch gy-
feillion newydd llawer gwell; ac i fod yn gyfeillion
i chwi dros byth, i'e, ac Angylion y nesoedd i
weini i chwi.

Pa ieuangaf yr ymaflo Duw yn neb o ho-
noch, mwyaf fydd eich baint, ni edifarhewch, ond
bydd galar ynoch am na buafech yn dechreu 'ch
taith yn foreuach; mae dynion pan bo gan-
thynt daith bell, yn arfer codi 'n foreu i ddechreu
ar eu siwrneu. O cofwch blant a phobl ieuaingc
os i'r nesoedd y cewch fyned, bod gan Dduw
waith mawr ag fydd raid ei wneuthur ynoch, mae
gennych hîr siwrneu, ac aml rw; strau, a pherygl, o
gyfsgu yn fynych ar y ffordd; ac er dechreu gyda
gwawr ddydd eich babandod, ni bydd gennych
ddim amfer i'w hepcor, neu yngweddill gan ddweud,
se ddarfu i ni ddechreu ein taith yn rhy foreu,
nag olew ychwaith i rododi i neb arall mwy na'r
morwynion call ar ben eich taith pan ddelo'r pri-
odfab.

Mi debygwn am rai o honoch chwi blant a phobl ieuaingc y rhai sy'n dechreu profi cariad ynoch at IESU GRIST, ac o'r plefer, a'r hyfrydwch sydd yn ffyrdd yr ARGLWYDD, eich bod o'r un brofiad ag oeddwn fy hun, pan oeddwn o gylch pedair ar ddeg oed, pryd y cefais gyntaf fy nghorchfygu a dechreu profi y blas a'r hyfrydwch sydd mewn crefydd (er bod yspryd yr ARGLWYDD yn ymryson a mi cyn fy mod yn wyth mlwydd oed, ac am dilynodd) er parhau o honof i fogu ei gynhyrfiadau nefol, o gariad ar fy chwantau cnawdol, a hydoliaeth fy nghyfeillion gwageddol, dilyn pleferau'r oes, nes dyfod i'r oedran uchod, y pryd i'm gwnaethpwyd yn ewyllysgar, ac yna y daeth galar a gofid ynof na buafwn yn gynt yn dechreu myned ar ol yr ARGLWYDD, a chael gafael ym mhen y ffordd, gan ddymuno pe buafau bosibl alw yr amser oedd wedi myned heibio yn ol, ac wrth ddarllen am *Samuel* wedi ei alw gan Dduw er yn blentyn, a *Josiah*, yn wyth mlwydd oed, *Da-fydd*, ac eraill, a'r ARGLWYDD IESU yn ddeuddeng mlwydd oed yn y Deml; O yr wyf fi meddwn wedi pasio oedran y rhai'n, yr wyf fi dros wyth mlwydd oed, i.e. dros ddeuddeng mlwydd oed, O na buafwn yn fwy ieuangc wedi rhoddi fy hunan i'r ARGLWYDD IESU, ac heb fod mor ynfyd a sefyll yn ol a gwrthod pan oedd Duw'n galw: yn y meddyliau hyn byddau galar ynof o'r naill du yn gymmysg a gorfoledd o'r tu arall, trwy gael lle i obeithio bod Duw yn awr wedi galw arnaf mewn modd effeithiol, a'm gwneud yn ewyllysgar i ufaddhau, ac yn profi cariad yn fflamio ynof at blant Duw, yn enwedig y rhai oedd wedi dyfod yn ieuaingc i gymmeryd iau'r ARGLWYDD IESU arnynt, a hiraethu am rhai ieuaingc yn fwy aml yn lustio tan ei faner.

Dyma'r cariad sydd etto yn fy mynwes, yn fy nghymmell (wedi hîr 'rosyn) i ysgrifennu attoch
chwi

chwi O blant a phobl ieuainge, O na allwn eich perfwadio yn awr, yn awr ym mhoreu-ddydd eich ieuengŷtyd i ddyfod i mewn i winllan eich ARGLWYDD, rhai ar y drydedd ac eraill y chweched awr, ie i weled eich dydd, a'r fraint fydd bosibl i chwi fod yn feddiannol o honi, ac yn eich dydd hwn adnabod y pethau a berthyn i'ch heddwch, cyn y byddo iddynt gael eu cuddio oddi wrth eich llygaid. Y rhai a'm ceisiant yn foreu a'm cânt.

O ARGLWYDD llwydda amcaniad, arddel, ac anadla gyda rhyw ran o Lythyr dy was gwael i gwrdd a chalonnau rhai o honynt, ac fydd etto yn ddieithr i ti, ac i dueddu eu calonnau i gwmpo mewn cariad a thi yr ARGLWYDD IESU Iachawdwr pechaduriaid.

O blant a phobl ieuainge ! Mae wyneb yr ARGLWYDD IESU tu ag attoch, a'u olwg arnoch, mae hen blant Duw a gweinidogion a chenhadon IESU GRIST sy'n dechreu heneiddio a blodau'r bêdd ar eu pennau, yn barod i gymmeryd eu cennad oddi wrthyh, a rhoi ffarwel i'r ddaear hon a myn'd tu ag adref i dŷ eu Tad; maent hwy yn llefain ar eich hol, ac yn hiraethu am eich gweled fel hâd i'r Eglwys, a'ch plannu yn Eglwys Duw yma i fod yn dystion trosto, ac i lawer lle cyn yr elönt hwy i'r Eglwys fru.

Disgwyl yr wyf am gynhauaf o bobl ieuainge i Fab Duw, ac y bydd bryniau, a phantiau yn llawn o Halleluia i'r Oen a laddwyd, prennau'r maes yn cyd chwareu ynghyd, ac yn canu clod i Iachawdwr y byd, yr Iesu yn cael gweled o lasur ei enaid, nes oedd y ddaear yn cyd-feinio peraid ganiadau iddo.

Mae Duw wedi gwneuthur rhyw barattoad mawr ar eich medr, ac aml arwyddion bod cynhauaf mawr ger llaw, ac er bod y Diafol yn eich llygad-dynnu trwy amryw deganau, ac aml gyfeillion i'ch dennu mewn gwag bleferau, mi debygwn fod

fod y *Llew o lwyth Juda* ar ddyfod i gyfarfod a'r *Llew rhuadwy*, ac i beri iddo gilio o flaen disgleirdeb ei ddyfodiad, a bod rhyw gwmmwl yn codi er etto megis cledr llaw gwr, ond yn arwydd y bydd i fendithion y cyfammod newydd gael eu glawio i lawr ar y ddaear yn fwy helaeth nagerioed, nes byddo plant *Adda* o'r henaf hyd y ieu-angaf, yn gorfod ffoi am y cyntaf i'r ddinas-noddfa, ac y clywfant lawer o son am dani. *Fel lle yr amlhaodd, pechod rhagor yr amlhaodd gras. Rhuf. v. 20.*

Nid yw etto ond dechreu gwawrio,
Yr haul a god yn uwch i'r lan,
Teyrnas anghrist gaiff ei dryllio,
IESU yn Frenhin ym mhob man,
Cynhaua' ddaw,
Maes o law,
'Sgubau gefglir yma a thraw.

Swad pechaduriaid,
Ni nerth yn ol y dydd,
'r creaduriaid,
chwymau dd'od yn rhydd,
dy ras,
ni 'maes,
mau 'r pechod cas.

Brain a'r arall y mae y rhai a alwo y
ARGLWYD i fod yn dduwiol yn eu ieuengctyo
yn debyg i fod yn feddianol o honi fes,

3. Dwyn mwy o ogoniant i Dduw, cael eu han-
rhydeddu i wneuthur mwy drosto ef yn eu dyd
a'u cenhedlaeth.

Maent yn debygol i gael yn ol cwrs oedran fw-
o amser i fyw yn y byd nag eraill, ac os felly
gynhyddu mwy mewn gras, a bod yn fwy profedi-
gan Dduw, ac yn ganlynol i fod yn fwy de-
nyddiol

nyddiol yn eu hoes nag eraill, gogoneddu Duw fydd eich gogoniant a'ch anrhydedd chwithau, y rhai y mae ef yn eu galw trwy ei ras, mae ef yn eu galw i'w winllan, a'r rhai mae yn eu hanfon i'w winllan, mae ganddo waith iddynt; mae rhai yn arferol bod yn goeg-falch o fod yngwasanaeth gwyr mawrion yn byd hwn, gan edrych arno'n anrhydedd mawr, ac yn disgwyl i eraill edrych arnynt yn anrhydeddus o blegyd hynny, ond O'r anrhydedd uwchlaw pob deall, ac amgyffred o fod yngwasanaeth Brenhin mawr yr holl frenhin-oedd, yr hwn sy'n sylwi mor fanol, ac yn addo gwobrwyo am y gronyn lleiaf a wnelo neb o'i blant gwaelaf drosto o gariad arno: *Pwy bynnag a roddo i chwi i'w yfed gwppanaid o ddwfr yn fy enw i, am eich bod yn perthyn i GRIST, yn wir meddaf i chwi ni chyll efe ei wobrwu.* Marc. ix. 41.

O pe bac mwy o gredu hyn, a golwg gyda *Moses* ar daledigaeth y gwobrwu, fe fyddau mwy o weithio a blaenori mewn gweithredoedd da yng-hyd a dioddef adfyd gyda phobl Duw gan broffeswyr crefydd nag y fydd, *Yr hwn fydd yn hau yn brin a fed hefyd yn brin, a'r hwn fydd yn hau yn helaeth a fed befyd yn helaeth.* 2. Cor. ix. 6.

O bobl ieuaingc, mae diwrnod gwaith o'ch blaen, y neb a ddechreuo gydâ'r haul (fel y dywedant) a wna daith neu waith diwrnod hir, y neb y mae Duw yn eu bendithio a fyddant yn fendith fel *Abraham* tad y ffyddloniaid yr hwn a ryngodd bodd Duw trwy offrymmu ei unig fab *Isaac*: *Fy anrhydeddwyr a anrhydeddaf; end fy nirmygwyr a ddirmygaf.* 1 Sam. ii. 30.

Mae Duw yn galw am y blaen ffrwyth, y rhai a offrymmant flodeu eu ieuengctyd iddo-dyma'r rhai fydd debycaf i fod yn fendith fwyaf, a pha fwyaf gwasanaethgar y bo neb, maent yn debyg i gael gras a nerth i fod yn fwy fwy defnyddiol, gan gael gras am ras, *yr hwn a ddyfrhao dyfrhaer yntau hefyd*

hesyd Diar. xi. 25. *Pab un a ddygo ffrwyth medd ein HARGLWYDD mae efe yn ei glanhau fel y dygo fwy o ffrwyth. Ioan xv. 2.* fel y rhai a roddant eu harlan ar log, maent yn chwanegu attynt, yr hwn a farchnattaodd a'r ddwy dalent, ennillodd ddwy attynt, a'r hwn a gafodd bump a ennillodd bump talent attynt, ond y gwas drwg a diog yr hwn a guddiodd ei dalent yn y ddaear a rhwymwyd ei draed a'i ddwylo ac a'i bwriwyd i'r tywyllwch eithaf *Math. xxv.*

O'r fath ennill tragywyddol sydd o wneud rhywbeth dros Dduw, yr hwn sy'n talu ac yn gwo-brwyo ar y ganfed, er y gall pawb ddweud wedi gwneid y cwbl oll gweision anffyddlon ydym, ond fel hyn mae ef yn gweled bod yn dda i ogo-neddu ei ras, gan wobrwyo y rhai a wnant y peth lleiaf drosto o gariad arno.

O blant a phobl ieuainge! O am gael calon i roi eich hunain i'r ARLWYDD ym moreu-ddydd eich hoes, pa fath gynnydd a ellwch gael mewn gras? Pa mor wasanaethgar yn eich cenhedlaeth bod o ddefnydd mawr, ac wedi hyn gorphwys mewn heddwch gyda'ch tadau, pa fendith fawr mewn gwlad, ac Eglwys, ac yn foddion i dynnu bendith ar y trigfanneu lle byddoch? Pa gynnifer a allant fendithio Duw am danoch, dros dragywyddoldeb trwy eich bod yn offerynnu yn eich siampleu a'ch ymroadau o'u dychweliad; rhai yn cael eu hargyhoeddi wrth weled eich dychweliad; rhai o honoch o fod yn Fops pen heol, neu ganol tref, yn dechreu rhedeg gyda phob math o annuwioledeb, eich cyfnewidiad mor eglur nes synnu ar eich cymmydogion, hen bobl yn rhyfeddu eich zel dros Dduw, ag oeddech gynt yn ei erlid yn ei bobl, ynghyd a'ch rhybuddion, a'ch cyngorion, oddi ar ei gariad yn llosgi yn eich calon wrth weled trueni pechaduriaid, hyn meddaf yn gweithio ar eraill i feddwl bod rhyw beth mewn crefydd yn fwy nag a wyddont hwy am dano,

dano, ac fel y wraig o *Samaria* yn ei chariad cyntaf yn gwawdd y *Samariaid* at yr *ARGLWYDD IESU* gan ddweud, *Deuwch gwelwch ddyn yr hwn a fynegodd i mi yr hyn oll a wneuthum: onid hwn yw'r CRIST Ioan iv. 29.* ac fel hithau, bod i chwithau, lwyddo i dynnu pechaduriaid atto.

O pa fath fraint yw hon, bod yn fwyd ac yn ddiod gennych wneuthur gwaith yr hwn a'ch anfonodd adnod 34. gan weithio gwaith yr hwn a'ch anfonodd tra mae'n ddydd, y mae'r nos yn dyfod pan na ddichon neb weithio. *Ioan, ix. 4.*

Fe ddywedir wrthym yn llyfr *Daniel* am y rhai a droant lawer i gyfiawnder y *Byddant fel y fferbyth ac yn dragywydd. Dan. xii. 3.*

Oh bobl ieuaingc, bobl ieuaingc, chwi fyddwch yn bla, neu obaith y deyrnas a'r wlad, lle'r ydych, mae llwyddiant gwlad ac Eglwys yn ymddibennu arnoch, os caledu eich gwarrau a wnewch yn wyneb pob moddion, a rhybuddion, mae arwydd bod Duw ar symmud ei ganhwyllbrenau o'u lle, a myned i ryw gyrrau eraill o'r byd i gasglu ynghyd ei etholedigion, a dwyn y defaid eraill i mewn i'w gorlan a chwithau i gael eich dryllio yn ddifymmwyth fel na byddo meddyginiaeth.

Mae rhai arwyddion duon duon o fod drygfyd ger llaw, barn ar lawer, a gwialen ar eraill oni ragflaena Duw yn ei anfeidrol drugaredd.

O wlad lawn o freintiau, ond llwythog o bechodau, Balchder, a phob math o annuwioldeb sy'n cynhyddu mewn gwlad yn gyffredinol, cwympïadau gwradwyddus, anwiredd yn amlhau, cariad yn oeri, yspryd segur, diffwrwyth, dichellgar, rhagrith, twyll, rhagfarnau, ffaelw dioddef y gwirionedd, yspryd y-gleber, neu ddynion clebranllyd ofersiaradus, goganeu, hystyngau, a'r pechodau a enwir gan yr apostol yn ffrwyth neu weithredoedd y cnawd *Gal. v. 19, 20, 21.* Hefyd amlwg yw gweithredoedd y cnawd, y rhai yw, tor-priodas, godineb, aflendid, anlladrwydd, delw-aaddoliaeth, sicyn-gyfaredd,

casineb, cynheunau, gwynfydu, llied, ymrysonau, ymbleidid, beresiau, canfigennu, llofruddiaeth, meddwdod, cyfeddach; a chyffelyb i'r rhai hyn: am y rhai yr wyf fi yn rhag ddywedyd wrthyb, megis ac y rhag ddywedais, na chaiff y rhai fy'n gwneuthur y cyfryw bethau, etifeddu teyrnas Dduw; eu bod (meddaf) yn cynhyddu ac ystamlhau yn yr Eglwys, a hyn yn caledu y rhai sydd yn edrych o bell.

Mi ddymunwn fod fy marn yn rhy gul yn y pethau hyn, a'm bod yn camsyniaid, ond y maent yn rhy amlwg i'w gweled i'r rhai sydd a'u llygaid yn agored, o'r hyn lleiaf mewn rhai manau.

Mae amryw ag a fu un waith yn nelfro yn awr yn cyfgu gyda'r meirw, ac y mae ef yn dywedyd deffro di yr hwn wyt yn cyfgu, a chysod oddi wrth y meirw a CHRIST a oleua i ti. Eph. v. 14.

Ac O na bae yn llefaru nes clywed o honoch, a dweud gyd â Samuel Llefara ARLWYDD, canys y mae dy weision yn gwrando.

Mae'n llawn bryd i ni frodyr ddeffroi o gyfgu, canys yr awr hon y mae ein hiechydwriaeth ni yn nêd na phan gredasom. Rhuf. xiii. 11. Ie fe allai cyn y gwelom ben ein gyrfa bod dyddiau blin a gauaf garw i'n cyfarfod, ni bu haf erioed etto heb auaf yn ei ganlyn, a pha fwyaf gwresog y byddo yr haf, oera i gyd y mae'r gauaf yn gyffredin; yr ydym wedi cael hir haf cefn; ac y mae amryw yn meddwl bod gauaf ger llaw: mae amryw o blant y deyrnas wedi cael eu galw adref, se allai cyn tywydd garw.

Mae pechodau gwlad ac Eglwys yn uchel wadeddi am farnedigaethau, ffon i gefn yr ynsyd; a gwi-alen i chwipio'r plant, amryw o'r rhai fy'n chwarae ar ganol dydd gan dafu cerrig at eu gilydd yn lle gweithio gwaith yr hwn a'u hanfonodd, tra'mae hi yn ddydd a'r haul yn ymddangos.

O wlad lawn o freintiau, ond llwythog o bechodau! Nid am eddim y mae Duw wedi danfon cynnifer

nifer o genhadon allan, dan amryw enwau, i'r prifffyrdd a'r caeau i'ch gwahodd a'ch rhybuddio yn hên ac yn ieuaingc, cewch weled hyn fe allai yn gynt nag yr ydych yn meddwl, er y gellwch yn awr chwerthin am eu pennau, gan eu galw ar amryw enwau mewn gwawd, *ond beth a wnewch yn niwedd y pethau hyn*, yn y dydd cyfrif pan byddoch yn gorfod tewi a myned yn fud o flaen y Bar.

Beth yw'r rhyfeloedd a son am ryfeloedd, a'r ddaear-grynfâu mewn mannau, Oni ddywedodd ein HARGLWYDD, mae *dechreuad gofidiau yw hyn oll* Math. xxiv. 7. Cenedl yn codi yn erbyn cenedl, teyrnas yn erbyn teyrnas, i.e. brawd yn erbyn brawd, anwiredd yn amlhau, cariad llawer yn oeri, y cenfigennau, yr hyfingau, yr heresiau, yr ymbleidiau, a'r rhyfel gartref oddi mewn: Onid yw y pethau hyn (meddaf) yn galw am ryfel o fath arall i roddi gwaith newydd mewn ffordd o gofp ar y rhai terfysglyd, chwyddedig, ag sydd fel brychau yng nghariad-wleddoedd y seinctiau, y rhai nid ydynt ac ni fynnant aros mewn tangnefedd, na rhodio yn ol sylmrwydd yr Efengyl, os buont erioed yn brofiadol o honi yn eu heneidiau.

Dyma'r trueni sydd wedi digwydd ar ol amryw ddiwygiadau ag y cawn hanes am danynt, *sef colli yspryd y diwygiad neu'r yspryd oedd yn meddiannu yr diwygwyr a'u canlynwyr yn y dechreuad*, yr yspryd tlawd, syml, di-ddichell, di-bartiol, hawdd ei drin, gwiliadwrus, aeddfwyn a gofyingedig, i.e. yr yspryd briwedig a chalon-ddrylliog &c. ac onid yw y trueni hwn yn ymdaenu yn helaeth yn ein dyddiau ninnau ym mhlith amryw enwau sy'n profesu Duw eu tadau, etto fel yr Iuddewon gynt yn gwaeddi hâd *Abraham* ydym ni—Teml yr ARGWLWYDD, Teml yr ARGWLWYDD, Teml yr ARGWLWYDD, pan y mae gogoniant ei bresennoldeb (yr hyn yw harddwch enwau ac odfaeon) ar ymadael, ac amryw o ysprydoedd iach, segur, di-ffrwyth ag y

gellir ei ddarllen yn eu hwynebâu a'r llygaid gwammal hyd y nod mewn'odfeydd dan air Duw, yn lle bod gyda'r tlawd a'r Puplican yn griddfan mewn dirgel-leoedd, ond yn ben-uchel mewn yspryd phariseaidd yn dweud sancteiddiach ydwyf fi na thydi, dyma'r fath rai sydd yn gwanhau breichiau cenhadon Duw, ac fel yn ceisio eu tynnu i lawr megis crwydd gwallt eu pennau, yn waeth na haid o fops y fae yn chwerthin yn eu dyrnau.

Yspryd crefydd (meddaf) sy'n eisiau ar amryw ag sydd yn proffesu crefydd: yr hwn pwŷ bynnag sydd yn feddiannol o hono, y mae yn eu harwain at y gair a'r dystiolaeth, ac i rhodio yn ol y rheol hon ac nid eu ffansi eu hunain: *A chynnifer ag a rodiant yn ol y rheol hon, tangnesedd arnynt a thrugaredd, ac ar Israel Duw, Gal. vi. 16.*

A'r rhai sydd wedi bod yn feddiannol o'r yspryd a rag-ddywedwyd; ond yn awr er eu gofid wedi ei gollu gan ymadael a'u cariad cyntaf: mae Duw yn galw arnynt gyda'r Eglwys gynt, *Cofia o ba le y syrthiais ac edifarhâ, &c.*

Y mae gwir grefydd yn yr yspryd a'r bywyd o honi yn dyfod a dynion duwiol at eu gilydd ac nid eu gwasgaru oddi wrth eu gilydd, ond eu dysgu i gyd-ddioddef eu gilydd mewn cariad, cyd-ddwyn a gwendidau eu gilydd, dwyn beichiau eu gilydd &c. ond O pa cyn lleied o hyn sydd i'w weled ym mhllith y rhan fwyaf? Pa mor lleied o'r yspryd cyffredin, efangylaidd, syml, ag sy'n torri trwy'r enwau bach gwael darfodedig; yn amcanu dyrchafu yr unig enw dyrchafedig a chario ei achos ymlaenaf, gan hiraethu am weled llwyddiant ei deyrnas yn y byd; ond yn y gwrthwyneb, Pa rwygiadau ar gefn rhwygiadau? Pa gnoi a thraflyngcu, a rhai yn ymgodi i lefaru pethau gwyr-draws? Pa gymmaint o yspryd partiol, cnawd a hunan yn rheoli, hwn, a'r llall am wneuthur parti, gan ddweud nyni sydd ar y iawn, gyd â ni y mae Duw; ac nid gyd â hwy: hwynt

hwynt hwy sy'n cyfeiliorni, maent hwy yf' gnaw-
dol oll, maent hwy yn ddeddfol, maent hwy
yn hyn a'r llall &c. Pwy bynna ddelo attom ni
mae'n arwydd bod crefydd yddynt, a bod a syno
Duw a hwynt; Ond cofiwch, frodyr nad yw Duw
yn trigo mewn temlau o waith dwylo gyd â neb,
ond gyd â, ac yn y galon ddrylliog a'r yspryd cyf-
tuddiedig pa le bynnag y byddo; gwell yw un enaid
tlawd mewn odfaeon yn griddfan mewn cornel; na
chant o rai pen-uchel, iach yn eu hyspryd, chwy-
ddedig yn eu gwybodaeth, wedi myned dros ben
gweinidogion ac mewn ffordd; ond o chwith, yn
ddoethach na'u hathrawon, bonheddigion mewn
crefydd ac mewn yspryd phariseaidd wedi myned
yn farnwyr meddyliau drwg, Iago, ii. 4. yn farn-
wyr (meddaf) ac nid griddfanwyr, yn dyfod i ym-
ofyn am gael cyfarfod a Duw dan lesain am fendith.
Gweled y fath yspryd a hwn a barodd i'r apostol
ofni am y Corinthiaid gan ddweud wrthynt, *pro-
fwch chwydychwi eich hunain a ydych yn y ffydd; bolwch
eich hunain. Ai nid ydych yn adnabod eich hunain; sef
bod IESU GRIST ynoch; oddieithr i chwi fod yn ang-
hymmeradwy, 2-Cor. xiii. 5.*

Dan olwg ar y pethau hyn, mae rhai yn wael eu
llethu; ac se allai trenga rhai o honynt fel yr hen
Eli oblegid *Arch* Duw. Ac y bydd rhai yn euog
o'r un pechod a'r Iuddewon (a llawer gwaeth) lladd
y prophwydi a llabyddio y rhai a anfonir attynt.

Nid dyma yspryd y diwygiad, ond yspryd gau fydd
wedi dyfod ar ei ol, ac os diwygiad etto a ddaw ac
nid barn ar y byd a gwialen ar yr Eglwys; se dder-
fydd llawer o enwau, ac se gwypm llawer o yspry-
doedd am y cyntaf gyd â eu gilydd fel y Publican,
ac enw'r IESU a ddyrcheffir, ie yn y dydd hwnnw
enw'r **ARGLWYDD** yn unig a ddyrcheffir.

Mi ddymunwn pe medrwn ddweud y pethau a
ddywedais yma heb wybod i'r byd; ond y mae
plant y byd yn graff eu llygaid mor belled ag y

maent yn gweled pethau allanol, ac yn barnu wrth y pethau a welir, ac y maent yn *gallach yn eu cenhedlaeth na phiant y goleuni*, Luc, xvi. 8. Ac y mae pechodau rhai mewn modd neillduol, eu cwympiadau gwradwyddus mewn yspryd a bywyd, yr hyn sydd wedi bod yn foddion i galedu Anuwolion, ac agoryd geneuau gelynion yr **ARGLWYDD** i gablu, yn galw am ymostfyngiad a diwygiad yngwydd y byd a'r Eglwys, cyn y symudont ymaith y tramgwyddiadau a roddasant; a bod yn rhydd oddi wrth waed pawb.

Mae rhai yn dyfod i'r lan ac yn iachau yn rhy ebrwydd, y clwyf yn tyfu ar y marw; ac mae'n rhaid i'r marw gael ei dorri drachefn, a thrachefn, cyn byddo i'r clwyf gael ei wella'n iach o'r gwaelod.

Mae argyhoeddiadau amryw yn ysgafn ar yr wyneb; ac nid fel y gwelodd ac y profodd rhai yr hen yspryd o argyhoeddiad yn gwneud yspriedoedd briw, a chalonnau drylliog wedi eu brynaru ac o'r dyfnder yn gwaeddi ac yn cael eu codi megis ym mreichiau'r Efyngyl, ond yn dyfod i'r lan gyd â rhyw oglais mewn serchiadau; am hynny rhai yn gwnethur iachawdwr o'u henwau, eraill o'u tyflawniadau, ac eraill o'u zel a'u tymherau, pan nad ydynt ond tymherau natur yn tarddu oddi ar yr hen wreiddyn, ac feallai y gŵr cryf-arfog heb ei fwrw allan.

O blant a phobl ieuaingc, a gawn ni le i obeithio nad yw Duw ar fedr ein gadael, ac na ddarfu i ni lasurio wrthyh yn ofer? Ond eich bod yn debyg o fod yn obaith gwlad; Ac yn hâd i'r Eglwys. O a gawn ni weled cynhauf etto un waith o bobl ieuaingc wedi eu dal yn rhwyd yr Efyngyl? Cyn cuddio ein pennau yn y pridd, rhai wedi gwresogi a than y nesoedd, nes bo rhai oer yn ymdwymo wrth eu gwres, a rhai proffeswyr sy'n cysgu ar eu dyrneu, yn diuno wrth eu hef a'u llais. O Iesu deued dy deyrnas.

Dewch

De'wch blant i'r briodas,

De'wch ieuengctyd bob gradd;

Mae'r galwad o gwmpas,

Mt. xxii. 2.

Mae'r Oen wedi ladd;

Mae pob peth yn barod,

Y twpper fydd fawr;

Rhag i'ch gael gwrthodiad,

O de'wch iddi'n awr.

De'wch gloffion, anafus,

Luc. xiv. 21.

A chlwyfus bob rhai;

O de'wch i'r briodas,

Mae'n dechrau hwyrhau;

Na chaed gwag bleferau,

Na chwantau o un rhyw,

Eich attal i wleda

Ar gariad Mab Duw.

4. Y rhai fydd yn cael blaen-daft o'r nefoedd, a'u galw i fod yn wir dduwiol yn eu ieuengctyd, maent yn debygol o fod yn fwy cyfurus a diddanus ar eu taith, ac yn yr ymarferiad o gyflawniadau crefyddol nag eraill.

O'r fath gynghanedd, a dawnfio, gorfoleddu a llawenychu oedd ar ddyfodiad y mab afradlon, i dŷ ei dad (yr hwn a elwir y mab ieuangaf) *Luc. xv. 12.* Ag os oedd eraill yn gorfoleddu cymmaint ar ei ddyfodiad, Pa fath orfoledd oedd ef ei hun yn ei feddau ar ei dderbyniad, ac wrth gael y fath groesaw, a mawrder? Pa mor llawn o lawenydd a hynny mewn syndod a rhyfeddod, pan oedd ei dad yn syrthio ar ei wddf ac yn ei gusanu? Os yw Duw yn hoffi cymmaint yn nhroedigaeth plant a phobl ieuangc, *hoffais di, caredigrwydd dy ieuengctyd a serch dy ddiwddi*, *Jer. ii. 2.* yna hwy fydd yn cael eu mawrhau fwyaf, hwy sy'n debygol o gael y cyfuron mwyaf a phrofi yr hyfrydwch mwyaf yn ffyrdd yr **ARGLWYDD**, a'r diddanwch mwyaf

mwyaf yn ei lwybrau ; rhai duwiol o'u ieuengŷtyd fydd yn debyg o gael yr arwyddion mwyaf o gariad Duw, neu'r dyftiolaeth a'r amlygiadau egluraf o'u bod yn blant iddo, i adnabod fwyaf o'i *ddealing*s tadol tu ag attynt yn eu cynnal lle yr oeddent yn barod i fyrthio, yn eu nerthu lle yr oeddent yn wan, a'u codi i'r lan pan oeddent ar lawr, yr aml waredigaethau, ei dyner ragluniaethau, a'i ofal am danynt, a'r dyftiolzeth o'i heddwch, ac o wirionedd eu gras, yr aml gyfuron ynghyd a'r amryw eiriau, a'r addewidion y cawfant felusder ynddynt, ac a gymhwyfwyd attynt, y pethau hyn a'r cyffelyb yn gadernid ac yn ail gyfur iddynt, ac o fod gwraidd y matter ynddynt ac na ddarfu iddynt redeg yn ofer, er mai flais eu henaid yw gyda'r merthyr, neb ond CRIST, neb ond CRIST, fel ffynnon eu cyfur o ba le y tarddodd y bendithion hyn i gid, ac fel eu craig i bwysu arni mewn bywyd ac mewn anghau.

Rhai duwiol o'u ieuengŷtyd sy'n dyfod i gynefino a iau yr ARGLWYDD IESU fel y mae crefydd yn dyfod fel ail natur ynddynt, gan gynhyddu mewn sylwedd, yn dirion ac iraidd yn eu henaint, maent fel gwenith yn cael ei hau yn gynnar, yr hwn sy'n gwreiddio cyn y gauaf, dyddiau blin, gan gael eu gwreiddio, a'u sefydlu cyn del yr amser i'w profi : Coelbren holl blant Duw yw cwrdd a stormydd ryw amser neu gilydd, *Trwy lawer o orthrymderau y mae'n rhaid i ni fyned i mewn i deyrnas DDUW.* Act. xiv. 22. *Yn y byd gorthrymder a gewch ; ond, cymmerwch gyffur myfi a orchfygais y byd.* Ioan, xvi. 33.

Nid yw y melus heb y chwerw, ond trwy'r pethau chwerwaf y mae'r bendithion melusaf, darostyngiad fydd o flaen dyrchafiad, ac uwchder yspryd o flaen cwmp : y plant anwylaf a gafodd oddefwyaf. Ond trwy'r groes y mae'r goron ; pa fwyaf y gewch o honi, mwyaf fydd o gyfuron yn eich

eich rhan a mwyaf disglaïr fydd eich coron; *Pŵ peth a gyd-weiðia er daioni. Eich byrr ysgafn gystudd a weithreda dragywyddol buys gogoniant. 2 Cor. iv. 17.*

Trwy fod yn blant duwiol chwi ragflaenwch amryw o bechodau duon, a gofid chwerw am danynt, trwy fod yn offerynnau yn eich siamplau, a'ch gweithredoedd i galedu eraill a'u hârwain tu a thrueni tragywyddol: er bod *Job* yn wr duwiol heb ei fath yn ei amser, etto mae yn dyweud yr wyt yn ysgrifennu pethau chwerwan yn fy erbyn; ac yn gwneuthur i mi feddiannu pechodau fy ieuengŷyd. *Job, xiii. 26.* Dygodd *Paul* hyn mewn gofid hyd ei fedd, ei fod wedi bod yn erlidiwr yn ei ieuengŷyd: mae yn galw ei hun y lleiaf o'r holl saint, am i mi erlid *Eglwys Dduw* medd efe; eithr am i mi wneuthur trwy anwybodaeth mi-gefaï drugaredd. *1 Tim. i. 15.*

O erlidwyr croŷydd, a phobl *Dduw* pwy byn nag ydych, cymmerwch rybudd! Os *Dduw* yn ei ras, a'i drugaredd a ddaw i gyfarfod rhai o honoch, a'ch rhagflaenu rhag tragywyddol ddamnedigaeth, etto bydd hyn yn ofid chwerw i chwi ryw amser ac fel pydrni yn eich hesgyrn, am gyffwrdd a chanwyll llygad *Dduw*.

O blant a phobl ieuaingc, O na allwn eich perfwadio i gredu y fath faint a llawenydd yw bod o'ch ieuengŷyd yn eiddo'r *ARGLWYDD*, O pa fath gyfur yn eich bywyd, ac yn enwedig yn angy, pan byddoch yn gogwyddo i lawr eich pennau, ac yn rhoddi i fynu yr yspryd yn angy, O! ni chymmerech yn awr filoedd o fydoedd am fod yng-hyflwr y rhai a anghofiafant eu Creawdr yn nyddiau eu ieuengŷyd, gan fyw mewn gwagedd ac oferedd, O pa fath gyfur fydd i chwi-feddwl yn awr eich bod wedi cael mewn rhyw fesur i dreihio y rhan fwyaf o'ch dyddiau i'r *ARGLWYDD*, ac yn eu wafanaeth; gan bledio gyda'r *Salmydd Psal. lxxi. 5, 6.* *Ti yw fy ngobaith o ARGLWYDD DDUW; fy mddiried*

*ddiried o'm ieuengŷtyd; Na fwrw fi ymaith yn amser
benaint; na wrthod fi pan ballo fy nerth; yr hyn ni's
gallwch oni byddwch dduwiol o'ch ieuengŷtyd; yn
awr gwaith gras ynoch, a'ch gwaith chwithau
trwy ras ar ben, dim gennydh ond huno yn yr
ARGLWYDD mewn tangnefedd a myned i'w weled
fel y mae, yr hwn oeddech yn ei garu trwy gredu
ynddo cyn ei weled, ac i fyw byth gyd ag ef gan
gael helaeth fynediad i mewn i dragywyddol ogo-
niant eich HARGLWYDD.*

5. mae rhai duwiol o'u ieuengŷtyd, yn debyg
o fod yn fwy eu gogoniant a'u coronau nag eraill
dros byth yn y nefoedd.

Fe ddywedir bod *rhagor rhwng seren a seren
mewn gogoniant*, i Cor. xv. 41. Fel y mae gra-
ddau mewn gras yn y byd hwn; felly mae graddau
mewn gogoniant yn y byd a ddaw.

Pa gyntaf mae neb yn dechrau, a pha fwyaf mae
neb yn ei wneuthur dros DUW yma, mwyaf yno
maent yn cael eu gwobrwyo, dal sylw enaid, dy
wobrwy yno fydd yn gyfatebol i dy waith yma,
er nad oes neb yn cael eu gwobrwyo am eu gwei-
thredoedd, ac nid yw gweithredoedd neb wedi cael
gras yn pwrcafu dim mewn ffordd o haeddiant yn y
mesur lleiaf, ond trwy haeddiant yr ARGLWYDD
IESU yn unig mae 'r cwbl: efe yw pwrcafwr gras,
oddi ar ba un, a chariad CRIST yn eu cymmell,
y mae rhai crediniol yn gweithio gwaith yr hwn
a'u hanfonodd (am hynny medd yr apostol, *nid
myfi, ond gras DUW yr hwn oedd gyd â mi*, i Cor.
xv. 10.) yr hyn a elwir ufudd-dod newydd, gwaith
DUW, *ei waith ef* (sef DUW) *ydym ni wedi ein creu i
weithredoedd da* Eph. ii. 10. ffrwythau cyfiawnder
ufudd-dod efangylaidd &c. Felly (meddaf) yr AR-
GLWYDD IESU yw'r gweiddiol achos trwy anghen
eu groes o'r cyfan oll; am hynny efe bia'r clod, a
chân yr holl waredigion dros byth fydd *Teilwng yw'r
Oen*: ond blaenoriaid mewn gras a gweithredoedd
da

da fydd blaenoriaid y gân y rhai fydd yn gwneuthur ac yn dioddef fwyaf drofto ef, dyma y rhai fydd yn canu yn fwyaf peraid i'r ARGLWYDD IESU, yn fwyaf agos atto, ac yn fwy tebyg iddo mewn gogoniant; ac er na chaiff neb eu gwobrwyo am eu gweithredoedd, er hynny mae Duw yn ei rad ras yn addo eu gwobrwyo yn ol eu gweithredoedd: a'u gweithredoedd sy'n eu canlyn hwynt, Dat. xiv. 13. Yr hwn a dal i bob un yn ol ei weithredoedd: sef i'r rhai trwy barhau yn gwneuthur da, a geisiant ogoniani, ac anrbydedd, ac anllygredigaeth; bywyd tragwyddol; eithr i'r rhai sy gynhennus, ac anufudd i'r gwirionedd, eithr yn ufudd i anghyfiawnder, y bydd llid a digofaint, Rhuf. ii. 6, 7, 8. wrth yr hyn y gwelwn y bydd gogoniant a gwobr y seintiau yr ochr draw i'r bedd yn ol mesur eu gras, eu sancteiddrwydd, eu hufudd-dod, a'u gwaith dros Dduw yr ochr hyn i'r bedd i Cor. iii. 8. Eithr yr hwn fydd yn plannu a'r hwn fydd yn dwfrihau, un ydynt; a phob un a dderbyn ei brisd wobr ei hun, yn ol ei lasur ei hun. Eph. vi. 8. Gan wybod mai pa ddaioni bynnag a wnelo pob un, hynny a dderbyn efe gan yr ARGLWYDD, pa un bynnag ai caeth ai rhydd fyddo. Dat. xxii. 12. Ac welo yr wyf yn dyfod ar friys; a'm gwobr fydd gyd â mi, i rhoddi i bob un fel y byddo ei waith ef. 2 Cor. v. 10. Canys rhaid i ni ollymddangos ger bron brawdle CRIST, fel y derbynio pob un y pethau a wnaethpwyd yn y corph yn ol yr hyn a wnaeth, pa un bynnag ai da, ai drwg. Dat. xx. 12. Ac mi a welais y meirw, fychain a mawrion yn sefyll ger bron Duw; a'r llyfrau a agorwyd: a llyfr arall a agorwyd, yr hwn yw llyfr y bywyd: a barnwyd y meirw wrth y pethau oedd wedi eu hysgrifennu yn y llyfrau, yn ol eu gweithredoedd. Jer. xxxii. 19. Mawr mewn cyngor, a galluog ar weithred; (canys y mae dy lygaid yn agored ar holl ffyrdd meibion dynion, i roddi i bob un yn ol ei ffyrdd, ac yn ol ffwrwyth ei weithredoedd.) Diar. xxiv. 12. Onid yw pwysur y cabonau yn deall? A'r hwn fydd yn

yn cadw dy enaid, oni wyr efe? Ac oni thal efe i bob un yn ol ei weithredoedd? Psal. lxii. 12. Trugaredd befyd sydd eiddot ti, O ARGLWYDD: canys ti a deli i bob dyn yn ol ei weithred. Math. xvi. 27. Canys Mab y dyn a ddaw yngogoniant ei Dad gyd â'i angylion; ac yna y rhydd efe i bawb yn ol ei weithred. At hyn gallwn gymhwyso geiriau 'r apostol, 2 Cor. ix. 6. A hyn yr wyf yn ei ddywedyd, Yr hwn sydd yn hau yn brin, a fed befyd yn brin; a'r hwn sydd yn hau yn helaeth, a fed befyd yn helaeth. Yn nhy fy Nbad (medd ein HARGLWYDD) mae llawer o drigfannau &c. Ioan, xiv. 2. Ac yma mae'r duwiolion yn cael eu haddasu, a'u cymhwyso bob un i'w briodol drigfan ei hun.

O blant a phobl ieuaingo! Gwir ddymuniad fy enaid yw, ar i chwi gael eich effeithiol alw trwy ras a bod o ddesnydd mawr yn eich amser, a dechrau yn foreu ym mlodeu eich dyddiau fel y byddoch fawr mewn gogoniant.

Mi wn bod amryw o'r naill du yn pregethu gweithredoedd, sef gwna hyn a byw fyddi, i ddynion meirw; a rhai eraill o'r-tu arall yn gwaeddi yn erbyn gweithredoedd yn eu priodol le; lle mae Iago yn eu gosod, gan ddweud, *Deddf, deddf*, a galw'r cyfryw yn bregethwyr deddfol, y rhai sy'n annog i gariad a gweithredoedd da, y rhai a rag-ddarparodd Duw fel y rhodiau ei bobl ynddynt: ac y cyngorau'r apostol iddynt flaenori ynddynt, pan nas gwyr rhai beth y maent yn ei ddywedyd, nag am beth y maent yn haeru; yn anwybodus o bob un o'r ddau yn eu grym, mewn profiad, ac hyd yn oed mewn gwahaniaeth rhwng Cyfraith ac Esengyl, ond yn unig eu bod yn annerbyniol i'r personau a'r gwirioneddau sydd yn cael eu llefaru, ac am osod eu hunain i fynu yn rhyw beth.

Ond gobeithio yr wyf am rai o'r cyfryw mai byrddra eu goleuni, a diffyg cael eu hegwyddori yn sylfaenau crefydd yw 'r achos o'u camfyniadau a'u

bod yn y gwraidd yn caru'r holl wirionedd mor belled ag y maent llwy yn eu hadnabod.

Mae amryw o broffeswyr fegur yn ein dyddiau, y rhai fydd yn caru ffydd heb weithredoedd, (a gam enwir felly) y rhai fydd yn debyg i wneuthur llong-ddrylliad am y ffydd, *ffydd heb weithredoedd marw yw, a bi yn unig: a wyddost ti hyn o ddyn ofer?* Iago, ii. 20. nid rhaid bwrw llawer yn erbyn gweithredoedd y dyddiau hyn, nid oes gan lawer nemawr o honynt (oddiethr gweithredoedd y tywyllwch) rhy brin o rith duwioldeb.

Mae'n llawn bryd i'r gwilwyr ddihuno, a llefain ar y muriau yn erbyn annuwioldeb, a pechodau'r oes; pechodau gwlad ac Eglwys, fydd yn gwaeddi am farnedigaethau, i.e. llefain a dyrchafu eu llais fel udgyrn, *a mynegi i'r bobl eu pechodau; ac i dŷ Israel eu hanwireddau*: y pechu digywilydd fydd megis ar ganol dydd yngolwg yr haul gan blant y byd; y *troi gras Duw yn drythyllwch; arfer rbydd-did yn achlysur i'r cnawd*, gan amryw fydd yn proffesu dedwyddwch o fewn i gaerau'r Eglwys: Duw a wyr beth a fydd diwedd y pethau hyn. O Brydain-fawr dihun!

Dihun O Brydain-fawr,

Ymostwg hyd y llawr;

O flaen dŷ Duw:

Galara wrth ei draed,

Cais ei drugaredd rad;

A hedd trwy GRIST a'i waed,

Fel 'byddych fyw.

Deallwch fy meddwl, nid wyf yn cymmysg gweithredoedd a ffydd mewn ffordd o gyfiawnpd; na bod ffydd yn haeddu dim mewn haeddiant, am mai rhodd Duw ydyw, ond bod sancteiddhad, firwythau

neu weithredoedd yn canlyn cyfiawnhad yn ol yr eglurhad o hono, ac mai ynol natur eu gweithredoedd a'u llafur a'r helaethrwydd o honynt, y bydd gwobr neu gospedigaeth pawb dros dragywyddoldeb yn y byd a ddaw.

Mae'r apostol wedi dweud wrth y Corinthiaid, pa le y rhoddwyd iddynt y fuddugoliaeth, a'r gras, sef trwy IESU GRIST, gan eu hannog i fod yn helaethion yngwaith yr ARGLWYDD yn wastadol, a chwi yn gwybod (eb efe) nad yw eich llafur chwi yn ofer yn yr ARGLWYDD; 1 Cor. xv. 38.

Cywir y daliwyd sylw gan un o dadau'r Eglwys gynt, sef diwygiwr hynod yn ei amser, *Luther*, pan byddau gweinidogion yr Efyngyl yn fwyaf aml yn ceisio tynnu hunan gyfiawnder dyn i lawr, ac yn sefyll ar y gwirionedd o gyfiawnhad trwy ffydd heb weithredoedd y Ddeddf, y byddau amryw o broffeswyr crefydd yn myned yn ddiiffrwyth a segur mewn crefydd; ac o'r tu arall, pan byddent o angenrheidrwydd i geisio di-dwyllodynion, gan ddal ar weithredoedd yn canlyn ffydd gadwedigol, ac mai nid gwir ffydd oedd pawb yn ei feddu ag a oedd yn ei phroffesu, a hynny mewn zel, yna byddau dynion yn barod i waeddi i synu, o weithredoedd y mae; fel *Diana* fawr yr Ephesiaid, gan ymorphwys ynddynt, a gwneuthur cyfiawnder o honynt.

Felly mae iachawdwriaeth gwerthfawr waed y Groes, y dyled wedi dalu, iachawdwriaeth wedi ei gorphen, y cwbl wedi ei wneuthur, pob peth yn barod, deuwch i'r briodas; &c. Cyfiawnhad trwy ffydd, dim ond credu i'r pennaf o bechaduriaid *heb arian, ac heb werth.*

Y pethau hyn (meddaf) oeddent gynt megis wedi eu claddu mewn lle tywyll, o ran yr yspryd, ac yn agos y llythyren o honynt; Ond yn ein dyddiau ni wedi cael eu hadgyfodi fel oddi wrth y meirw.

Newydd-

Newyddion da o llawenydd mawr sydd yn cael eu derbyn, ac yn gwreiddio i wared mewn ysprydoedd clawd, briw, llestri gweigion wedi cael eu llenwi, calonau wedi cael eu dryllio a'u brynnu gan Aradr Duw, ac yn dwyn firwyth i fynu, peth ar ei ganfed, peth ar ei dri-ugeinfed, a pheth ar ei ddegfed ar hugain; Ac am eraill, maent fel peraidd ganiadau yn eu clustiau, ac yn coglais serchiadau amryw o'honynt, y rhai sydd yn breuddwydio eu bod yn myned tu a'r nefoedd fel ar glustogau; ond yr Esengyl hon am y deyrnas, heb fod yn allu Duw iddynt er iachawdwriaeth.

Nid mewn tymherau y rhai sydd yn cyfnewid, na zel mewn serchiadau y mae bywyd crefydd a grym duwioldeb yn sefyll, na cham-gymmerwch fi, nid wyf yn dweud yn erbyn y pethau hyn pan y maent yn tyfu oddi ar olwg ar y gwir wrthrych, ac yn tarddu oddi ar wir wreiddyn, etto nid bywyd crefydd yw hyn; ond yn hytrach arwydd o fod yn fyw mewn crefydd, gorfoledd yw gennyf weled serchiadau tanllyd oddi ar ewillys plygedig a chalon ddrylliedig, ar y lan, ac ar lawr yr un pryd, caniadau yn gymmysgedig â dagrau.

Mae serchiadau gwresog mewn crefydd ymhlith cynneddsau eraill yn yr enaid, yn ganmoladwy, a da yw dwyn zel ym mhob peth da yn wastadol medd yr apostol: a'r rhai ieuaingc fynychaf sydd a'r serchiadau mwyaf tanllyd, ieuaingc mewn oedran, ac ieuaingc mewn gras; ac hefyd y rhai ag sydd yn anfeddiannol o ras cadwedigol, sydd wedi bod ac yn bod yn wresog iawn dros amser, gan dderbyn y gair gyd â llawenydd, heb ganddynt wreiddyn ynddynt eu hunain: ac fel y dywed ein HARGLWYDD am y fath, *nid oes gennyh chwi o'i air ef yn aros ynoch*, Ioan, v. 38. *Nid yw fy ngair i yn geni ynoch* medd efe mewn man arall, er ei dderbyn gyd â llawenydd, nid yw y gair yn aros ynddynt, ond yn diflannu ynghyd â'r effaith o ho-

no fel gwllith boreuol, neu fel rhai yn edrych eu hwynepr; d naturiol mewn drych, ac yn y fan yn anghosio pa fath oeddent.

Mae y rhai hyn fel y bobl gymmysg a ddaethau gyd â phlant Israel o wlad yr Aipht; Ni a ddarllenwn i'r ARGLWYDD rod-di i Israel hawddgarwch yngolwg yr Aiphtiaid, fel yr echwyn-nodd yr Aiphtiaid iddynt lawer o'u trysorau mwyaf gwerthfawr, fel yr ybeilliasant yr Aiphtiaid, ac aethant eu hunain lawer o honynt gyd â hwynt, gan edrych arnynt fel *Balaam*, y bobl fwyaf dedwydd; ac yn gyffelyb i *Ruth* a *Naomi* aethant gyd â hwy yn llawen tra y parhâodd y tywydd yn deg, a'r ffordd yn ddi-rwystr; i.e. trwy rwystrau lawer, gan ddioddef ambell storom, ond mae yn debyg mae hwy oedd yn grwgnach gyntaf, ac yn codi i fynu amlaf yn erbyn *Moses* gwas Duw, ynghyd â'r rhai anghrediniol heb eu gwir gyfnewid trwy ras, ymhlith plant Israel, *Num. xi. 4.* *A'r lliaws cymmysg yr bwn ydodd yn eu mysg a ffysiasant yn ddirfawr, a mcibion Israel hefyd a ddychwzlasant ac a wylasant, ac a ddywedasant, Pwy a rydd i ni gig i'w fwytta? Eclod. xvii. 3.* *A mcibion Israel a ddywedasant wrthynt, O na buasem feirw trwy law yr ARGLWYDD yng wlad yr Aipht, pan oeddym yn eistedd rhwng y crochannau cig, ac yn bwytta bara ein gwala: ond chwi a'n dygasoch ni allan i'r anialwch bwn, i ladd yr holl dyrfa bon â newyn.* Oblegid nid oedd eu gwahanol enwau, y naill ar enw Aiphtiaid, a'r lleill ar enw Israel yn gwneud dim gwahaniaeth yn eu cyflwr ysprydol, oblegid nid gwir Israel yw pawb ag fydd o Israel: mae yn debygol iddynt fyned gyd ag Israel trwy'r môr coch lle y boddodd eu brodyr, a chyd-ganu gyd ag Israel yr un gân ief cân *Moses*; ond o'r diwedd wrth eu dilyn ar hŷd amryw lwybrau dyrus yn ol, ac ymlaen yn yr anialwch mawr; mewn newyn a fyched, cwrdd

cwrdd a llawer o elynion, y pla am bechod, ac amryw yn meirw o hono; ne's o'r diwedd trwy hir ddioddef (o bosibl rhai yn gynt a rhai yn hwy) aeth y groes yn rhy drwm, blinasant ar y ffordd, gan droi tu a'r hen wlad o'r lle y daethent, gan ddywedyd, *awn, a dychwelwn i'r Aipht; canys gwell oedd arnom ni y pryd hynny, &c.* *Dut. xiv. 4.*

Felly y mae etto pan y mae'r ARGWLWYDD ar amserau yn galw ei bobl o'r Aipht ysprydol, mae'n rhoi hawedgarwch iddynt yngolwg amryw (er nad ydynt o honynt, canys pe buasent o honom ni, hwy a arhosasent gyd â ni: eithr byn a fu, fel yr eglurid nad ydynt hwy ell o honom ni, i Ioan, ii. 19.) pan y mae'r ARGWLWYDD yn ymddangos drostynt ne's y mae pob ci yn gorfod tewi fel cwn yr Aipht ar fynediad Israel allan, awelon y nef yn chwythu ar eu heneidiau ne's y maent yn canu mewn peraidd ganiadau, gan ddiangc a llawn uchel fel rhai wedi yfed gwin melus, ac yn wir weithiau yn meddwi ar gariad Duw, crefydd yn ei sandalau arian, ne's mae rhai yn cenhigennu gan ddyweud, *llawn o win melus ydynt, Act. ii. 13.* Rhai yn synn, eraill yn dy-chrynnu fel yn yr Actau, *oeth ofn ar barwb &c. Act. iv. 3.* rhai yn cael eu gwir argyhoeddi, rhai yn gorfoleddu, eraill yn gwresogi, gan ymidwymo wrth eu gwres ne's y maent yn ymddangos âg arwyddion arnynt, fel pe baent yn cadarn-fetriadu myned gyd â hwynt, law yn llaw tu a'r Ganaan ysprydol; gan ddweud, *awn gyd â chwi, canys clywsom bad yr ARGWLWYDD gyd â chwi.*

Felly tra mae'r gwynt o'u hol, a'r haul yn ymddisglairio ar eu heneidiau ne's mae ei phe-leidr yn llewyfchu ar eu hwynebaw, mewn rhyw raddau yn debyg i *Moses, a Stephan*, o flaen y werin, mae'r cyfryw rai yn canlyn gan

hwyfo arnynt, ac ymddried ynddynt, oedd nid an-
 Craig, hwy sef Craig yr oesoedd, ond wedi eu
 denu i'r anialwch mae'r gwynt o'r pharhau, y
 gwynt ag a oedd fel gwynt y deha, yn chwyr-
 thu yn eu cefnau, yn iddyntain, yntid, i'w gwlaw
 os nid rhew, ac etia, hyn eu blhwynebau, pob
 pech yn ymddangos fel pe baen yn eu herbyn,
 amser profiad a nithio wedi dyfod, ymramiadau,
 amryw yn ymwasgaru ohlegid blinderau, amryw
 yn cwmpo yn yr Eglwys, eraill yn galedu
 wrth weled hynny, ag oedd wedi i'w galona
 galedu dan yr Efengyl o'r blaen, yn awb wrth
 weled hyn, mae amryw o'r cymmysg bobl a
 fuafau yn cyd-ganu, gan reddeg yn adda, yn
 dechrau tynnu yn ol, gan reddeg amry (cyntaf
 tu a eu hen gartref at gasnau'r moth, sef eu
 hen blefau, gan ddweud, ni a gamsyniafom
 wrth ymadael a'n gwlad a thŷ ein tad; gwell
 oedd arnom ni y pryd hynny; twyllu twyll,
 ffarwel gresydd a'n chanlynwyr, rhagfith, rhagfith,
 &c. mid ydynt hwy well na minnau, y plant
 gweinion yn sigio gan ollwng eu hadenydd, a
 phlygu eu pennau mewn griddfannau, dan och
 neidio, a chan waeddi amser drwg, sef addarfu
 am danom; Na eidd medd ambell un crediniol,
 fel *Calab* a *Jasua* yn y gwersyll, ond a'wn, a
 dmediantwyr y wlad, amser bras meddi ffydd,
 mae'r aur yn cael ei burg, idaw yn ofwyldis
 glair, etto yn y man, *mae i'w burysan*. Duw yn
 sefyll a'r addewid mewn grym, mae Duw a byn
 ffyddlon, nid yw y geron rhed y groes, na'r
 fuddugoliaeth Aheh yn ladd, bydd gogoniant yr
 ail Deml yn swy na'r gyntaf, gogoniant yr
ARGLWYDD yn ei cwrth, mae Duw a'r yddod
 a'i blant i etifeddu sylweddau ol dioddaf ychydig,
 i rannu yr ystaid gyd a'r i'w ddydd. Os dioddaf yd
 a CHRIST ni a deyrnasibh gyd ag idf; os gweadau
 ef, yntu befyd a'n gwad minnau, yr rhai a bar-
 hao

hau yn dyddiol hyd angau, a gant goron y
bywyd; chwyta gane sefyll yn eu rhan yn niw-
edd ieu dyddiau; ied sefyll yn y dydd drwg ac
wedi gorphen pob peth sefyll.

Ond nid osso mwriad oddi dweud cymmaint
yffiondd yna; pobl ieuange oedd yn fy ngo-
hwng i dafaru wrthynt yn bennaf; er fe allai
na bydd hyn yn anafddiol iddynt i'w hyffordd ar
y ffordd;

Ac amil debygion mai gwir ddymuniad fyen-
aid yw, ar fod crefydd yn ei grym wedi cym-
meryd mwy to ysaïel amaf sef hyn; ac eneidiau
erallib fodd yndeo phroffeta, ac os amser a gaf,
yn wyf yn bwriadu dweud rhyw beth yn he-
laethach i'w sylwedd orefydd, nag a allaf gyn-
hwys yn y Llythyr hwn; os cafi le i gredu bod
fyringhyd-udawyr, yn enwedig y pererinion o
bobenwgan ddymion, yn dderbyniol o'r hyn fydd yn
oael ei sefara yma, a'i fyw i'w hatling i'r drysorra;
gan edrych dros ben gwaeledd y person; a der-
byn byr ewyllys hon lle'r gallu, yr hyn pe bae
yn gallu a'r donio yn fwy a'gae eu gwafanaethu.
Ond i'w dweud gair ymhellach oddi wrth yr
hynia ddywedwyd eisoes wrthyeh chw'i o blant
a phobl ieuange, vag fydd wedi gosod eich
llaw ar yr Aradrys prydol.

Ond bydded bleileich wneidiau am wirionedd, sef
gwreiddyn y matten yhoch i'w bara hyd y diwedd,
canys y neb arbat huan bydd y diwedd, huanw a fydd
eadiwedd.

Gwelwch ynghyd a'ro faint o fod yn ddaw-
iolu d'ch ieuengtyd, mae peth ngillduol wrtho
ei hun, yw bod b'mewb'g wirionedd felly: Nid
rhyw beth mewn twn, l'c'at y wyneb yn unig
ydyw, ond yr had wedi ei hau mewn tir da,
(Math. xiii. 23) Arbrun a hauwyd mewn tir da,
yw yr hwn fydd yn gurando i'w gair, ac yn ei delyall;
sef yr hwn fydd yn i'w ffrawtho, ac yn delyll peth ei
ganfed,

ganfed, arall ei dri-ugeinfed, arall ei ddegfed ar
bugain.) eneidiau wedi cael eu dihuo a'u goleuo,
calonnau wedi cael eu brynaru gan Yspryd
Duw, Duw wedi cymmeryd gafael ar eu gwraidd,
y rhai sydd yn dwyn ffrwyth yn ol eu graddau,
Luc, viii. 15. Ar hwn ar y tir da yw y rhai hyn,
y rhai a chalon hawddgar a da sydd yn gwrando'r
gair, ac yn ei gadw, ac yn dwyn ffrwyth trwy
ammynedd.

Am hynny, fe weddai i bawb edrych pa fodd
y gwrandawont, *Aet. xvi.* a pha fodd y pro-
ffelont hefyd; mae sylfaen crefydd mor belled
ag y mae neb yn feddiannol o honi, llyn dysgu
pawb o'r cyfryw i rodio, gwneuthur, ac ym-
ddwyn yn ol gair Duw yn ymfwyl leoedd a
sefyllfaoedd ag y mae Duw yn ei ragluniaethau
wedi eu gosod ynddynt, a hynny gyd â hyfry-
dwch a symrlwydd calon megis i'r **ARGLWYDD**.
Dyma'r lle mae grym duwioldeb, a hyn yw
bywyd crefydd.

Chwi blant ag sydd yn profesu, Pa fodd y
mae eich ymddygiad tu ag at eich rhieni, ymhlith
pethau eraill? Wrth hyn y gellwch farnu
yn un peth, pa faint o sylwedd crefydd ydych yn
ei feddiannu, at y gair a'r dyftiolaeth y rhai na
ddywedant yn ol y rheol hon, nid yn unig yn
eu proses, ond yn eu bywyd hefyd, a'u hym-
arweddiad; hyn yw am nad oes sylwedd ynddynt,
neu o'r lleiaf, nemawr iawn o hono.

Chwiliwch yr ysgrythurau; cydmarwch eich by-
wydau wrth bob rhan o honynt, pwyswch eich
crefydd yn y gwir gloriannau; yr un yw Duw
a'i air, a sylwedd crefydd sydd yn un â'n gair
hefyd, yr hyn yw bywyd Duw yn enaid dyn.

Gosododd Duw yr ysgrythur-lân,

Fel eglur glorian i ni;

Pob morwyn fel a ddont heb ffael,

At hwn i gael eu profi.

O gwe-

O gwelwch blant pa fodd y mae Duw yn gorchymyn, ac yn ei air yn eich rhwymo chwi i ymddwyn tu ag at eich rhieni, ba fodd bynnag yr ymddygont hwy tu ag attoch chwi: darllenwch Eph. vi. 2. *Anrhydedda dy dad a'th fam, (yr hwn yw y gorchymyn cyntaf mewn addewid) fel y byddo yn dda i ti, ac fel y byddech hir-hoedlog ar y ddacar.* Col. iii. 20. *Y plant, ufuddhewch i'ch rhieni ym mhob peth? canys hyn sydd yn rhyngu bodd i'r ARGLWYDD yn dda.*

Chwithau wafanaeth ddynion y rhai sydd yn proffesu pethau mawrion rai o honoch, *Ai yn was i'th alwyd, na fydded gwaeth gennyt*—1 Cor. vii. 21. mae'r achwyn yn gyffredin i'ch herbyn nad yw amryw o honoch fel rhai a sylwedd ynoch, yn harddu crefydd yn eich sefyllfaoedd, ond bod amryw nad yw yn ei phroffesu yn myned o'ch blaen, ac yn rhagori arnoch mewn ufudd-dod, diwydrwydd, a fryddlondeb yn eu gwaith, a'u galwedigaethau.

O pa fath ddi-anrhydedd i Dduw yw hyn, yn lle ei ogoneddu yn hyn o ran? Pa fath wradwydd ar grefydd, ac agor geneuau annuw-iolion i gablu; ie rhoi lle i dduwiolion i ofni nad yw gwraidd y matter ynoch; canys y neb sydd ffyddlon yn y lleiaf, sydd ffyddlon hefyd mewn llawer; a'r neb sydd angbyfiawn yn y lleiaf, sydd angbyfiawn hefyd mewn llawer. Am bynny, oni buoch ffyddlon yn y mammon angbyfiawn, Pwy a ymddiried i chwi am y gwir olud? Ac oni buoch ffyddlon yn-yr eiddo arall, Pwy a rydd i chwi yr eidd-och eich hun? Luc, xvi. 10, 11, 12. *Wrth ei ffrwyth yr adwaenir y pren. Nid gwranda-wyr y gair, na'i broffeswyr y chwaith, ond gwneuthur-wyr y gair sydd yn gymmeradwy.*

Deuwch chwithau druain a'ch crefydd i'w phwyso yn y cloriannau cywir, i edrych pa faint o'i sylwedd ydych yn ei feddiannu.

Darllen-

Darllenwch y rheol auraid, ag y mae sylwedd yn ei dilyn, ag sydd yn perthyn i'ch lleoedd; *Eph. vi. 5, 6, 7*, Y gweision, ufuddbêwch i'r rhai sydd arglwyddi i chi yn ol y cnawd, gyd ag ofn a dŷbryn, yn fymrwydd eich calon, megis i **GRIST**; nid â golwg-wasanaeth, fel boddlonwyr dynion, ond fel gweision **CRIST**, yn gwneuthur ewylls Duw o'r galon; trwy ewylls da yn gwneuthur gwasanaeth, megis i'r **ARGLWYDD**, ac nid i ddynion. *Col. iii. 22, 23, 24, 25*. Y gweision ufuddbêwch ym mhob peth i'ch meistred yn ol y cnawd; nid â llygad-wasanaeth, fel boddlonwyr dynion, eithr mewn fymrwydd calon, yn ofni Duw; a pha beth bynnag a wneloch, gwnewch o'r galon, megis i'r **ARGLWYDD**, ac nid i ddynion; gan wybod mai gan yr **ARGLWYDD** y derbyniwch daledigaeth yr llifeddiaeth: canys yr **ARGLWYDD GRIST** yr ydych yn ei wasanaethu. Ond yr bwn sydd yn gwneuthur cam, a dderbyn am y cam a wnaeth, ac nid oes derbyn wyneb. *1 Tim. vi. 1, 2*. Cynnifer ag fy wasanaethwyr dan yr iau, tybiant ei meistred eu hun yn deilwng o bob anrhydedd; fel na chabler enw Duw, a'i athrawiaeth ef. A'r rhai sydd a meistred ganddynt yn credu, na ddiystyrant bwynt, o heriswydd eu bod yn frodyr; eithr yn bytrach gwasanaethant bwynt, am eu bod yn credu, ac yn anwyl, yn gyfrannogion o'r llesad. *Tit. ii. 9, 10*. Cynghora weision i fod yn ddarostyngedig i'w meistred eu hun, ac i ryngu bodd iddynt ym mhob peth; nid yn gwrth-ddwydyd, nid yn darn-guddio, ond yn dangos pob ffyddlondeb da; fel yr harddant athrawiaeth Duw ein Hiachaudwr ym mhob peth.

Pechodau neillduol amryw o wasanaeth ddynion yw, *Llygad-wasanaeth*, neu fod yn dwyllodrus yn eu gwaith; heb ystyried bod Duw yn eu canfod ym mhob cornel dirgel. Yn ail, *Darn-guddio*, hynny yw, bod yn anoneft. Yn drydedd, bod yn *Anusfydd*. Ac yn bedwaredd, *Gwrth-ddwywedyd*,
neu 'n

neu 'n rhy dafod-rhydd; yr hyn bethau y mae cadwedigol ras, sef y rhai sydd yn feddiannol o sylwedd crefydd yn eu dysgu yn y gwrthwyneb; i ofod allan rinweddau yr hwn a'u galwodd i'w ryfeddol oleuni. *Nathwyllwr chwini watwarir Duw. Od oes neb yn dysgu yn amgenach, ac heb gyttuno â iachus eiriau ein HARGLWYDD IESU GRIST, ac â'r athrawiaeth sydd ar ol duwioldeb, chwyddo y mae, heb wybod dim, i Tim. vi. 3, 4.*

Chwithau broffeswyr ieuaingc, ag y sydd mewn bwriad i newid eich cyflwr i stat o briodas, cymmerwech y gair yn rheol i chwi, ac nid eich ffanffol eich hunain; gan daer lefain ar eich Tad nefol i'ch cyfarwyddo, gan roddi eich hunain i gymmeryd eich cyfarwyddo ganddo yn ol ei air, yr hyn ni's gwna yn un ffordd arall, oddieithr yn ddioddefol er barn ar rai, a gwialen ar eraill, am eu bod yn rhy fyw i'w hewyllyfiau eu hunain, ac yn dewis eu cynghorion eu hunain o flaen cyngor Duw, ac heb ymgynghori âg ef; amryw a foddodd ynghyd a'u crefydd yn y pwll-tro hwn, trwy gael eu llygad-dynnu gan degwch wynepryd eu gilydd, ac eraill eu calon-dynnu trwy dwyll cyfoeth, y rhai a ddarfu am danynt yn yr anialwch; ac eraill ag oedd a gwraidd y matter ynddynt, a wnaethant wialen i'w chwipio ei hunain, fel na ymâd y cleddyf â'u tŷ hwy byth, oblegid iddynt butteinio oddi wrth Duw ar ol y *Moabesau* merched y wlad, canys y mae'r putteindra hwn mor amlwg a ffaidd yngolwg Duw, ag yw'r putteindra allanol yngolwg dynion, ag sydd yn rhy gyffredin, ac wedi myned fel cwtwm ac arfer yn ein gwlad; er gofid i lawer, yn y wlad a ddywedais, ie yn rhy aml ymhlith proffeswyr yn yr Eglwys hefyd, yr hyn sydd yn tynnu fel a rhaffau menn farnedigaethau i hongian uwch ein pennau.

Chwithau

Chwithau y rhai a gyfylltwyd ynghyd mewn stat-briodas yn yr ARGLWYDD, gwelwch pa fodd mae Duw yn eich galw i ymddwyn tu ag at eu gilydd, y rhai y mae ei ofn duwiol o flaen eich llygaid, a sylwedd crefydd yn eich rhwymo, ac yn eich dysgu i fyw a gweithredu yn y bywyd o honi fel cyd-bererinion yn teithio tu a'r un wlad.

Ond ni's gallaf ymhelaethu mewn *Llythyr* mor fychan a hwn, nid allaf ond yn unig eich tywys at y gair a'r dyfiolaeth, y *Charter* nefol, neu y rheol efangylaidd ag fydd wedi ei gosod ar lawr trwy ysprydoliaeth Duw, *Eph. v. 22.* hyd y diwedd. *Col. iii. 18, 19.* Y gwragedd, ymestyn-gwch i'ch gwyr priod, megis y mae yn weddus yn yr ARGLWYDD; Y gwyr, cerwch eich gwragedd, ac na fyddwch chwerrwon wrthynt. *Tit. ii. 4, 5, 6.* Fel y gallont wneuthur y gwragedd ieuaingc yn biwyllog, i garu eu gwyr, i garu eu plant, yn sebr, yn bŵr, yn gwarchad gartref, yn dda, yn ddarostyngedig i'w gwyr priod, fel na chabler gair Duw; y gwyr ieuaingc yr un ffunud cynghora i fod yn sebr. I *Pedr, iii. 1.* hyd yr 8. adnod.

O frodyr pwy bynna nad yw yn feddiannol o sylwedd crefydd, ac felly yn cael eu dysgu i ymateb yn gydwobodol, ac i ymddwyn yn gyfattedbol i'w proffes yn eu hamrywiol sefyllfaoedd, ie cerdded felly (meddaf) ar dywydd teg gyda'r gwyr-traed; pa fodd yr ymdrawant gyda'r gwyr-mein, yn amser cyfyngderau, a herledigaethau, ac yn ymchwydd yr Iorddonen?

Beth a gaf fi ddweud ym mhellach wrthy chwi O blant a phobl ieuaingc, y rhai fydd hyd yma fel yn *fforest* y byd, ac fel adar gwylltion yn yr anialwch o gyflwr natur, y rhai yn neillduol oedd yn fy ngolwg o'r dechrau?

O na wyddwn pa fodd i lwyddo gyd â chwi er eich dychweliad: ond bendith a gallu Duw yn cyd-weithio gyda'r moddion sy'n abl i wneuthur

thur hyn ; mi wn am amryw o'ch ymddadleuon yn erbyn duwioldeb, crefydd, a'i chanlynwyr, ym mha rai y mae'r Diabol gelyn eich heneidiau yn eich cadarnhau : yr yspryd fydd yr awr hon yn gweithio ym mhlant yr anafydd-dod.

Ond ni chaf eu hatteb yma, ond yn unig eich cyfarwyddo, a'ch annog i wrando, a darllain, yn flaenaf Bibl Duw, a gwaith awdwyr duwiol eraill, y rhai a lefarasant wrthy, ym mhlith pa rai darllenwch waith *Thomas Gouge* ewyllysiwr da, yn neillduol i ieuengŷtyd Cymru : enw'r Llyfr yn saesonaeg yw, *The young man's guide ; for the use of families, particularly those in Wales.* Pa un a ydyw wedi ei gyfieithu i'r Cymraeg ni's gwn.

O bobl ieuaingc y rhai fydd yn dilyn lliaws, gan gael eich hudo gan ieuengŷtyd yr oes, Oni welwch chwi amryw o bobl ieuaingc yn diangc am eu heinioes o ddinas distryw allan (er bod rhai fel Meddal yn diffygio ar y ffordd) gan wynebu yn dëg dan ganu a gweddio tu a Sion, gan ymwrthod â eich cwmpniaeth ; oni fydd y rhai hyn yn codi yn dystion yn eich herbyn chwi yn y Farn, os yn ol y byddwch ?

Mae gan rai o honoch rieni duwiol, y rhai fydd yn dyner o honoch, ac O a fydd y rhieni a'ch cenhedlodd, ac a'ch magodd, eich mamau a'ch dygodd i'r byd, eu haml rybyddion, a'u cynghorion, eu ceryddon, a'u dirgel riddfannau drofoch, eu gweddiau, a'u deigrau ; ynghyd a'r *Llythyr* bychan hwn hefyd fydd yn cael ei anfon attoch gyd â deigrau o gariad i'ch heneidiau, yn codi etto yn dystion yn erbyn rhai o honoch yn y dydd mawr fydd ar ddyfod ?

O ! Pa mor druenus fydd eich cyflwr os ar law-aswy'r Barnwr y byddwch y dydd dychrynadwy hwnnw ; ynghyd a'r cyfeillion a dde-wisafoch pan oeddech ar y ddaear ; a gweled

eich rhieni ar ei law ddehau heb y mesur lleiaf o doffiri wrthych, a chwuthau yn ol, i.e. dyma'r dydd y byddwch yn gorfod ymadael a hwynt dros byth, a rhoi ffarwel tragwyddol iddynt, hwythau eich rhieni ynghyd a thorf aneirif, nid yn unig yn dystion i'ch herbyn, ond hefyd yn cyduno a'r ARGLWYDD IESU yn y dragwyddol farn arnoch: *Ewch oddi wrthyf rai mellaigedig i'r tân tragwyddol, &c.* ac yno eu gweddïau, a'u deigrau ynghyd â phob moddion a rhybuddion a gawsoch gynt, yn glawio yn fflaglau o dân a brwmstan ar eich pennau dros dragwyddoldeb.

O blant a phobl ieuaingc, a gair lle i obeithio pethau gwell am danoch; i.e. a phethau ynglyn wrth Iachawdwriaeth, er ein bod yn dywedyd fel byn i'ch rhybuddio os amgen a fydd.

Etto y mae lle os heddyw y clywch ac y gwrandedwch ar ei leferydd ef yr hwn fydd yn galw.

O bobl ieuaingc, bobl ieuaingc! Yr ydych yn awr yn byw mewn gwlad o fendithion, ond pwy a wyr pa mor gynted y gall fod yn wag o honynt; y canwyllbrennau, sef y breintiau a'r ser goleu i gael eu symmud o'u lle; a'u rhoddi i ryw rai eraill a ddygo fwy o ffrwyth.

Mae amryw wedi cael eu cymmeryd tu ag adref ac yn myned o ddydd i ddydd, se allai o flaen drygfyd, a dyddiau blin fydd ar ddyfod.

Mae cymmylau duon yn hongian uwch ein pennau, a pheth os yw Duw yn dweud, *Dyma'r ddinas*, neu'r wlad, *fydd i ymweled a hi; gorthrymder yw hi oll o'i mewn; Megis y gwna ffynnon i'w dwfr darddu allan, felly y mae hi yn bwrw allan ei drygioni: trais ac ysbail a glywir ynddi; gosid a dyrnodiau sy'n wastad ger fy mron: medd yr ARGLWYDD, Jer. vi. 6, 7.*

Pa gynnifer o wledydd a fu yn llawn bendithion, a'r ARGLWYDD yn rhoi amryw droeon llwyddianus yngherbyd ei Efengyl; ond fydd yn
awr

awr yn drigfan dreigiau: *Gwae ni o herwydd ciliodd y dydd; canys cysgodau'r hwyr a ymestynasant.*

O yr ymgaledu dan bob moddion, a'r pechu di-gywilydd a welir yn ein dyddiau ninnau gan fawr, a bach; cyfoethog, a thlawd; hen ac ieu-aingc; *Onid ymwelaf am y pethau hyn? Oni addid fy enaid ar y cyfryw genedl a hon: medd yr ARGLWYDD. Cymmer addysg o Jerusalem. Cymmer addysg O Cymry a Lloegr hên, yn llygru ei hun. Cymmer addysg rhag i'm benaid ymado oddi wrthyt; rhag i mi dy ofod di yn anrhaith, yn dir anghyfanneddol.* Jer. vi. 8.

O pa gynnifer o ragrithwyr fydd yn llanw'r eglwysydd yn yr hîr dywydd teg hyn; yr hwn fydd wedi parhau yn hwy nag un oes o'r blaen heb 'storom yn ei ganlyn; a phwy a wyr nad yw Duw yn ei gweled yn llawn bryd bellach, i lanhau ei lawr-dyrnu, a gwialen ganddo yn barod i chwipio'r plant at eu gilydd, ac y bydd da ganddynt ymgasglu ynghyd ar dywydd garw er ymwasgaru yn rhy ben-rhydd ar dywydd teg; ac amryw o blant y deyrnas mewn graddau pell yn cyd-ymffurfio a'r cymmysg bobl fydd yn eu plith; beth os ydyw rhai gwledydd eraill yn awr dan y wialen mewn tywydd garw, yn cael eu parottoi a'u brynaru i dderbyn yr had nefol, a'r Efengyl yn y cariad ohoni, a phaganiaid wedi dyfod mewn coffadwriaeth ger bron Duw; ac amser attebiad gweddïau drostynt, ar ddyfod i ben, cynhauaf mawr i fod yn eu plith; haf teg goleu i gludo'r ysgubau ynghyd, rhai a arfaethwyd i fywyd tragywyddol, ar ol hir nos o dywyllwch, a'r haul i gael ei symmud, i sefyll uwch eu pennau, a gadael tywyllwch a gauaf garw yn y lle mae wedi bod yn hîr oleud,

Yr wyf yn cofio am y Seren-foreu a gododd o flaen amryw ser a gododd ar ei ol, sef y Parchedig Mr. Griffith Jones, i mi ei glywed ef

un waith yn ei bregeth gyd â phwys, a'r deigra-
au ar ei ruddiau, yn taer gynnwys ei wrandawyr,
i chwilio'r ysgrythurau, ac i ymofyn am gre-
fydd allan o, ac yn ol gair Duw; ac ymgy-
foethogi yn yr ysgrythurau, canys (eb efe) "mae
dyddiau blin yn dyfod, pryd y byddo'r wlad a'r
deyrnas hon yn fwy llawn o baganiaeth nag o
wir grefydd."

Y diweddar barchedig Mr. *Whitefield*, yr hwn
y bydd ei goffadwriaeth yn fendigedig ar y ddaear
tra fyddo byd o honi, a ddywedai, ei fod yn
meddwl y byddau crefydd yn blaguro etto yn
America, a'r Efengyl yn llwyddo; a pheth (ebe
fe) os bydd da gan blant Duw ffoi yno fel o'r
blaen i gael noddfa rhag herlidigaethau yma.

Un gweinidog arall o America a ddywedai
yn ei bregeth (eb efe) Mae gwialen Duw wedi
disgyn yn drwm ar y wlad hon (sef America) am
ein pechodau, a hi a fydd yn drymach etto; ond
amser fy'n dyfod, pan bo crefydd yn disgleirio
yma, a'r Efengyl yn llwyddo, a'r wialen wedi
dysgin yn drwm iawn ar y fam wlad.

Beth os fel y dywedodd y tri thystion hyn
y bydd? O blant y deyrnas, ewch i'ch 'stafell-
oedd, llechwch yno hyd onid elo yr aflwydd
hyn heibio!

A yw'r Efengyl ar yr aden,

Ar fyn'd dros fôr i India ddwyrain?

A'i t'wyllwch du, ddaw i ni,

Sy'n laru ar y Manna,

Eu blant ryw fodd Duw a'u cysgoda;

Ar eraill daw rhyw farn o'r trymma.

*Ac os dechrau'r farn o dŷ Duw beth a fydd diwedd
y rhai nid ydynt yn credu i Efengyl DDUW. Ac
os braidd y mae'r cyfiawn yn gadwedig; Pa le yr
ymddengus yr annuwiol, a'r pechadur? I Pedr, iv.
17, 18.*

Clywch

Clywch brofiad merch fechan o Indian, faith mlwydd oed: yr hanes a gafwyd oddi wrth *Jacob Fowler* Ysgol-feistr yn America: o'i gyfieithu mae fel y canlyn.

“Mi a glywais rai prydiau am GRIST, ac yn awr mae gennyf brofiad ei fod yn gymmwys y fath Iachawdwr ag oedd arnaf fi ei eisiau; Mi glywais bobl yn fynnych yn cymmeryd arnynt ddweud am yr hawddgarwch oedd yng NGHRIST; ond eu tafodau oedd yn rhy fyrr i ofod allan hanner y tegwch a'r cariad fy'n gynhwysedig yn yr hawddgar IESU hwnnw: ni's gallaf ddweud i'm tlodion-berthnasau pa mor hawddgar yw CRIST. Yr wyf yn rhyfeddu bod fy nhlodion-chwaryddiesau yn dewis y lle ofnadwy hwnnw â elwir uffern, pan y mae yn sefyll yma y person hardd IESU, yn galw ar bechaduriaid, gan ddweud dewch ymaith bechaduriad i'r nefoedd; O deuwch at y Iachawdwr, na chaewch ef allan yn hwy, canys etto y mae lle yn y nefoedd i bawb o honoch i fod yn happus dros byth: mae yn peri llawer o lawenydd ar brydiau fy mod yn ymhyfrydu i'w wasanaethu, ac yr wyf yn meddwl trwy nerth Duw, barhau felly hyd ddiwedd fy nyddiau”.

O blant bach a phobl ieuainge, darllenwch, a chwilyddiwch, a gaiff plant y paganiaid y rhai newydd glywed am IESU GRIST, fyned o'ch blaen gan gipio teyrnas nefoedd trwy drais; a chwithau plant y deyrnas eich bwrw ymaith, am na fynnwch ddyfod at yr IESU hawddgar; O bydded i hyn yrru eiddigedd arnoch, gan ddweud, O IESU cyfod ni yn dy freichiau, a bendithia ni, ie ninnau hefyd ARGLWYDD, agor ein llygaid fel y gwelom dy degwch a'th fod oll yn hawddgar.

O ieuengŷyd, ieuengŷyd, deuwch i'r amddiffynfa wrth liw dydd, edrychwch na wrthodoch yr hwn sydd yn llefaru; mae'r ARGLWYDD IESU

gyda'r tynerwch mwyaf, yn eich gwahodd, ac fe allai mae yr alwad ddiweddaf ydyw.

Os bu gadarn y gair a lefarwyd trwy angylion, ac os derbyniodd pob trosedd ac anusydd-dod gyfiawn dyledigaeth, Pa fodd y dibangwn ni os esgeuluswn Iachawdwriaeth gymmaint? Pa hyd y byddwch fel plant yn y farchnadfa, canasom i amryw o hon-och, ond ni ddawnfiasoch; cwynfannasom i chwi ond ni alarasoch.

Chwi wrthgilwyr ym mhlith pobl ieuainge, ac eraill ag sydd yn tramgwyddo, ac ar feddwl cilio yn ol wrth weled hynny, ynghyd â'r rhai o bob math sydd wedi cael eu trochi, a'u twm-blo yn y tommenau gan fyd, cnawd, a Diafol; gwell fuasau eich bod heb adnabod ffordd cyfiawnder, na'ch bod wedi ei hadnabod a phrofi yr hyn a brofasoch, droi ymaith oddi wrth y gorchymmyn sanctaidd, yn gyffelyb i'r cî yn troi at ei chwdfa ei hun drachefn; neu'r hwch wedi ei golchi, i'w ymdreiglfa yn y dom. Gwell fuasau eich bod wedi cael eich dwyn i fynu ym mhlith paganiaid, os yn ol y byddwch; na bod yngwlad yr Efengyl, o fewn i ychydig i fod yn gristion, deuwch yn ol, deuwch yn ol, rai gwrthgiliedig; mae'r Tad nefol yn eich canfod o hirbell, ac yn tof-turio. Clywch ei les yn galw, *er i ti butteinio gyd â chyfeillion lawer, etto dychwel attaf fi, canys mi a'th briodais; dychwel attaf fi, canys ti a syrthiaist trwy dy anwiredd. Meddyginiaethaf eu hymchweliad, caraf hwynt yn rhad; canys trodd fy nig oddi wrthynt: Dere, O dere enaid tlawd a'r ce: byst am dy wddf, gan syrthio i law ffiafr a thof-turi anfeidrol yr ARGLWYDD IESU. O throwch i'r amddiffynfa chwi garcharorion gobeithiol, sef y pechaduriaid profiadol, ie yr pennaf, heb arian na gwerth, ie heb gennych ddim i dalu, deuwch i ddyfroedd y gwin a'r llaeth: canys y newynoga leinw efe â phethau da.*

Y fych-

Y sychedig, y llwythog, a'r blinderog mae'r athro, sef yr ARGLWYDD IESU yn galw am danoch, a'r hwn a ddel ni wrthyd mewn un modd; mae IESU GRIST yn derbyn pechaduriaid; mae breichiau rhad ras fel ar led yn barod i'ch derbyn, ac i'ch cofleidio: deuwch, O deuwch blant-afradlon tu a thŷ eich Tad; mae hen briodas wedi bod rhwng yr ARGLWYDD IESU a rhai o honoch, mae Mab Duw yn eich caru, ac yn pledio trof och ynghanol yr orfeddfaingc; ac er cael eich curo gan beth tywydd garw ne's colli cân eich cariad-cyntaf, a llaesu awch eich eneidiau; a grym eich llygredigaethau wedi eich tynnu yn ol ar ddisberod yn yr anialwch; *etto dychwel attaf fi* (medd Duw) *canys mi a'th briodais*; nid oes ond dinystr o dynnu yn ol; rhodded yr ARGLWYDD i chwi nerth o'r newydd i ffoi i glwyfau'r Oen, i ba le arall yr ewch o grwydred? Ganddo ef y mae geiriau'r bywyd tragywyddol.

Chwithau O ieuengŷyd, y rhai sydd hyd yma yn feirw â'r wyneb y maes, gallu Duw yn ei dosturi a fo'n eich cyrrhaeddyd, ac yn eich tynnu allan o gwarr y byd, i'e yn eich dydd hwn, ac yn eich gosod yn feini bywiol, ac yn bilerau yn ei Eglwys.

Yr wyf fi yn dibennu hyn o *Lythyr*, gan ddymuno i'r Tad nefol ei wneud yn fendith i ba rai bynnag y delo i'w dwylo; ac yn hiraethu hefyd am eich gweled wrth y canoedd, a'r miloedd yn ffoi at yr ARGLWYDD IESU fel colommenod i'w ffenestri; ac Oh brysiad y llawen-foreu, pan byddo cenedl yn cael eu geni yr un dydd, a chyflawnder y cenhedloedd yn dyfod i mewn, yr IESU yn cael gweled o lasur ei enaid, a'i ddiwallu, Amen, ac Amen.

Hyn oddi wrth un ag fydd yn dymuno llwyddiant Sion, eich ewyllyfiwr da, a'ch gwael, ond eich ufudd was yn yr efengyl.

IOAN TOMAS.

HYMN i bobl ieuainge.

- 1 **O** Faint o ieuengctyd sy'n ein gwlad,
Yn gwrthod CRIST a'i werth-fawr waed;
Cymmerwch gyngor ieuengctyd ffol,
Mae trag'wyddoldeb maith yn ol.
- 2 O ieuengctyd, ieuengctyd sydd heb ras,
Yn dilyn cwrs o bechod cas,
Ni pheru'n hir chwerthiniaid ffol,
Mae trag'wyddoldeb maith yn ol.
- 3 O chwi rai ieuengc sydd heb ddod,
I 'nabod Duw yng NHRIST erioed;
O trowch! O trowch chwi ieuengctyd ffol,
Mae trag'wyddoldeb maith yn ol.
- 4 O ieuengctyd bellach mae 'n llawn bryd,
I 'mosyn hedd Iachawdwr byd;
Mae'n curo wrth ddryfau ieuengctyd ffol,
Cyn trag'wyddoldeb maith sy'n ol.
- 5 O ddilyn plefer, byd, a chnawd,
Gorthrymder, gwagedd ynddynt ga'wd;
O fflowch rhag chwantau ieuengctyd ffol,
Mae trag'wyddoldeb maith yn ol.
- 6 Peth toft yw gweled ieuengctyd glân,
Yn myn'd ar hast tu ag uffern dân;
A'r Iesu yn llefain ar eich hol,
Cyn trag'wyddoldeb maith sy'n ol.
- 7 A chwithau ieuengctyd llawen drift,
Ar hyd y ffordd sy'n canlyn CRIST;
Ar fyrr cewch orphwys yn ei gol,
Dros drag'wyddoldeb maith sy'n ol.
- 8 Cewch yno weled tyrfa fawr,
Ac yn eu plith cewch eiste' i lawr;
Ym mysg y llu ni bydd un ffol,
Dros drag'wyddoldeb maith sy'n ol.

CAN i bobl ieuangc.

- 1 **R** howch etto glust i wrando ieuengctyd ffol,
ieuengctyd ffol,
Mewn cariad cyn ymado ieuengctyd ffol;
Clywch ieuengctyd clywch o ddifri,
'Rw'i heddyw yn bwriadu,
Rhoi gair o rybudd i chwi,
Cyn delo dydd caledi, ieuengctyd ffol, &c.
- 2 Byrr brau yw'ch amser cofiwch, &c. &c.
I 'mosyn llwybrau heddwch ieuengctyd ffol;
Mae blodeu 'ch dyddiau 'n darfod,
Wrth ddilyn pleier pechod:
Mae 'r dyddiau blin yn dyfod;
Heb hedd yngwaed y cymmod, &c. &c.
- 3 Er tecced yw'ch wynebau, ieuengctyd ffol, &c.
Rai uchel eu meddyliau, ieuengctyd ffol.
Rhoir i chwi ddyrnod angau,
Bydd gwae i'ch fil o weithiau:
Os gorfydd myn'd i'r frawdleu;
Cyn maddau 'ch aml feiau, ieuengctyd ffol, &c.
- 4 Rhaid myn'd i'r farn i ateb, ieuengctyd ffol, &c.
Ar fyrr am bob ffolineb, ieuengctyd ffol;
Rho'wd i chwi brudd rybyddion,
Gan GRIST a'i wir genhadon,
I dd'od at IESU tirion;
A gado'ch hen arferion, ieuengctyd ffol, &c.
- 5 Er bod yn llawen ennyd, ieuengctyd ffol &c.
A chael dros dro eich gwynfyd, ieuengctyd ffol,
Trist fydd eich gwel'd yn glymmau,
Am wrthod CRIST a'u ddeddfau:
Yn gorfod myn'd i ddioddau,
Yn y trag'wyddol boenau, ieuengctyd ffol, &c.
- 6 Na adewch i'r Fall eich twyllo, &c. &c.
I oedi dyfod atto, ieuengctyd ffol;

Mae myrdd o ieuengŷtyd heddu,
Yn griddfan mewn trueni :
Gynt ddarfu addunedu,
Mewn henaint edifaru, ieuengŷtyd ffol, &c.

7 Maent yno rhingcian dannedd, ieuengŷtyd ffol &c.
Wylofain byth heb ddiwedd, ieuengŷtyd ffol ;
Pwy dafod a fynega,
'Does calon a ddychmyga,
Y filfed ran o'r boenfa,
Sydd obru yn *Gehenna*, ieuengŷtyd ffol, &c.

8 Yn awr maent yno'n wban, ieuengŷtyd ffol, &c-
Yn doft mewn tan a brwmſtan, ieuengŷtyd ffol,
Am wrthod gwrandu galwad,
Mab Duw yn nydd ymweliad,
Maent yno'n wylo'n irad,
Am gynt ddibrisio ei gariad, ieuengŷtyd ffol, &c.

9 O gwelwch pa drugaredd, ieuengŷtyd ffol, &c.
Na buasech yno'r unwedd, ieuengŷtyd ffol ;
Yn teimlo gyd â chlywed,
Y poen sy' mhlith cythreuliaid,
Bob munud yno'n gweled,
Duw mewndigofaint tanbed, ieuengŷtyd ffol, &c.

10 Ond Iesu Mab y Brenhin, ieuengŷtyd ffol, &c.
A'i gariad sy'n eich dilyn, ieuengŷtyd ffol,
Yn awr mae'n galw o ddifri,
Gan gynnig pardwn i chwi,
A'ch gwneuthur o rifedi,
Y disglair blant goleuni, ieuengŷtyd ffol, &c.

11 Gwell dyfod tu ag adre, ieuengŷtyd ffol, &c.
A gado'r moch a'r cibau, ieuengŷtyd ffol,
O de'wch fel plant afradlon,
Yn druain noeth a thlodion,
Tu a thŷ eich Tad tirion,
Mae yno ymborth ddigon, ieuengŷtyd ffol, &c.

Mae

- 12 Mae IESU GRIST yn galw, ieu. clywch, &c.
 Paham y byddwch feirw? ieu. clywch,
 Mae ynddo ef gyfiawnder,
 I guddio gwarth eich noethder,
 Ni dd'wedpwyd i chwi'r hanner,
 Sydd ynddo o bob cyflawnder, &c. &c.
- 13 P'odd gellwch gaued allan, ieuengctyd ffol, &c.
 'Rhwn er eich mwyn fy'n faban, ieuengctyd ffol,
 Cynefin â doluriau,
 Ac ar Galfaria'n dioddau,
 Blin chwerwon loeson angau,
 O gariad i'ch eneidiau, ieuengctyd ffol, &c.
- 14 Ond os yn ol y byddwch, ieuengctyd ffol, &c.
 Mawr fydd eich cyfrif cofiwch, ieuengctyd ffol,
 Sy'n clywed trwy bregethau,
 Efengyl CRIST mor oleu:
 A llawer o ffonnodiau,
 I'ch curir byth mewn poenau ieuengctyd ffol &c.
- 15 Mae galwad i chwi 'r winllan, &c. &c.
 Paham y sefwch allan, ieuengctyd ffol,
 Un sy'n gwobrwyo yn helaeth,
 Yw'r Ion ar bawb yn benaeth,
 Mor fawr yw ei lywodraeth,
 Gwir ffraint yw ei wasanaeth ieuengctyd ffol &c.
- 16 Os CRIST a gewch yn gyfran, cofiwch hyn &c.
 Cewch gwmp'ni'r Oen ei hunan, cofiwch hyn;
 Cewch ar ei fwrdd ef wledda,
 A bwytta'r dirgel Fanna:
 A bod yn blant JEHOFA,
 Byth canu Haleluia, cofiwch hyn, cofiwch hyn.

Fy Nghyd-wlad-wyr,
YR wyf yn bwriadu ail argraffu *Caniadau*
Sion yn un llyfr ar Bapur da, ynghyd a
chwahegiad o amrywiol o Hymnau na buont Ar-
graphedig o'r blaen, a'i ddiwygio o amryw feiau
yn yr argraffiad cyntaf.

Fe gaiff y gwaith ei ddwyn ymlaen mor gyn-
ted ag y caffwyf Fil o rhag-dalwyr, neu lai.

Ei bris heb ei rwymo fydd un Swllt, un han-
ner i'w dalu wrth roi'r enwau, a'r llall
with dderbyn y Llyfrau, a deunaw ceiniog wedi ei
Rwymo yn lan.

Y rhag dalwyr lam ddeuddeg a gant ddau tros
ben; Fe gynwys y llyfr o ddeutu 200 tu dalen.

au
a
f-
au
n-
n-
all
ei
os
en.